100 JAAR

Lichamelijke Opvoeding

Jaargang 100 - 25 mei 2012

Topic
Visie en missie KVLO

Doede360 Groot succes

Werken aan kwaliteit

Nummer 5

150 JAAR KVLO

Schoolsport · Sport in verenigingen · Fitness · Therapie

Al meer dan 60 jaar is Sport-Thieme uw partner in sportzaken.

Wij adviseren scholen, verenigingen, overheden en instanties. Vraag uw gratis catalogus aan en profiteer van onze service-voordelen. Wij bieden u een grote keuze uit **10.000 artikelen** voor meer dan 40 soorten sport, **100 dagen recht op terugsturen** en minstens **3 jaar garantie**.

Overtuig u zelf!

Nu GRATIS aanvragen!

Sport-Thieme · Tel. 02 97–80 78 77 · info@sport-thieme.nl · www.sport-thieme.nl

0512202

SPORT 81 .NL

Dé leverancier voor al uw Sport- & Spelmateriaal!

WWW.SPORT81.NL

Skippybal VANAF: € 7,50

Frisbee VANAF: € 1,95

Kiwido Poi NIEUW

Bekijk al onze nieuwe artikelen en aanbiedingen op:
WWW.SPORT81.NL

Sport '81 B.V.
Kiotoweg 389-395
3047 BG Rotterdam
T 010 435 00 99
F 010 435 68 21
E info@sport81.nl

Inhoud:

TOPIC

Topic Visie en missie KVLO

De afgelopen twee jaren hebben we binnen de KVLO gewerkt aan een nieuwe koers. In ons 150ste bestaansjaar wordt die koers ingezet. In dit nummer maken we de balans op en zetten we op een rij waar we heen willen. Dat wordt niet alleen door het bestuur gedaan, maar ook door de afdelingen en de organisaties waarmee de KVLO veelvuldig samenwerkt. Dat levert een mooi beeld op: alle neuzen staan dezelfde kant op.

06 | Koers, visie, missie en organisatie KVLO / *Cees Klaassen en Jan Rijpstra*

12 | En wat vinden de afdelingsbesturen? / *Redactie: Hans Dijkhoff*

14 | Ons bestuur / *Redactie: Hans Dijkhoff*

36 | Welke richting gaan we op volgens de buitenwacht? / *Redactie: Hans Dijkhoff*

En verder

17 | Basisscholen aande slag met ikjijwij-programma / *Nancy Alders*

39 | Werken aan kwaliteit bewegen sport in onderbouw VO / *Linda Duteweerd*

PRAKTIJK

20 | Levenlang zwemmen / *Alice Schols*

26 | Jeugdlacrosse in Nederland / *Jinte Veldman en Amy Zeegelaar*

30 | Zwaaien in de les LO (3) / *Maarten Massink*

32 | Met z'n allen aan (de) slag (3) / *Gwen Weeldenburg en Bart Neutkens*

RUBRIEK

05 | Eerste pagina

18 | (KV)LO en recht

35 | Boeken

38 | Schoolsport KVLO 150

42 | KVLO 150 jaar, Doede360 groot succes

44 | Column / Mery Graal

45 | Scholing

46 | (KV)LO-nieuws

KVLOweb.nl

FOTO OMSLAG: HANS DIJKHOFF

PRAKTIJKCOVER: HANS DIJKHOFF

→ BASISDOCUMENT BEWEGINGSONDERWIJS VOOR HET BASISONDERWIJS

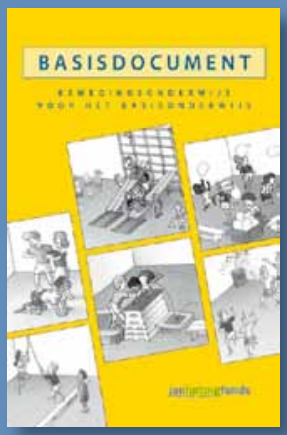

De kern van dit boek bestaat uit twaalf leerlijnen met verschillende bewegingsthema's per leerlijn. Er is veel aandacht voor de bijbehorende kernactiviteiten, die zijn gericht op vier leeftijdsgroepen en uitgewerkt op meerdere niveaus.

Naast de uitvoerige beschrijvingen van de twaalf leerlijnen bevat het *Basisdocument bewegingsonderwijs voor het basisonderwijs* een beschrijving van de achterliggende uitgangspunten in een vakconcept en meer informatie over de samenstelling van een leerplan. Basisinventarislijsten voor speellokaal en gymzaal completeren het geheel.

Dit standaardwerk over bewegingsonderwijs mag dan ook bij geen enkele leerkracht in het basisonderwijs ontbreken!

Instructiefilms op internet
Op www.janluitingfonds.nl zijn ruim 175 instructiefilms te zien van de kernactiviteiten beschreven in dit boek. Om toegang te krijgen tot de films is een eenmalige registratie en het invoeren van een unieke code (terug te vinden in het boek) vereist. De leerlijnen, de tussendoelen en de doorgaande ontwikkeling worden in concreet leerlingengedrag zichtbaar gemaakt.
De instructiefilms vormen daarmee een onmisbare aanvulling op de beschrijvingen in dit boek.

€52,50 incl. btw

ISBN: 978-90-72335-51-7
Volledig geactualiseerde herdruk

Te bestellen via www.janluitingfonds.nl

janluitingfonds
LEZEN OVER BEWEGEN

→ In samenwerking met Arko Sports Media

→ FRISBEE HET ULTIEME SPEL

Frisbee wordt veel gespeeld in parken en op stranden. Maar het is ook een sport, die gespeeld wordt in verenigingen en op school. In *Frisbee, het ultieme spel* wordt een brug geslagen tussen jeugdsport en bewegingsonderwijs op school.

Frisbee, het ultieme spel schenkt aandacht aan diverse spelvormen, zoals onder meer de wedstrijdsport 'ultimate frisbee' en een aantal andere, meer en minder bekende individuele en teamspelvormen. De spelvormen zijn zowel binnen als buiten de school breed toepasbaar. Bovendien geeft het boek korte en heldere beschrijvingen van verscheidene werp- en vangtechnieken.

Frisbee, het ultieme spel is een praktische gids voor lesgevers die in het onderwijs of elders binnen het brede terrein van bewegen en sport met frisbee aan de slag willen. Het boek behandelt diverse spelvormen en speltechnieken, geeft vele praktische tips en is rijk geïllustreerd.

Over de auteur
Ted Beute is behalve bestuurslid van de NFB, een uitstekend didacticus als docent bewegingsonderwijs.

€16,90 incl. btw

ISBN: 978-90-52335-53-1

Te bestellen via www.janluitingfonds.nl

janluitingfonds
LEZEN OVER BEWEGEN

→ In samenwerking met Arko Sports Media

Goed Leren Bewegen

Wat een feest! De Nationale Sportweek en doede360. Ruim 1,4 miljoen sprongen, aandacht voor het Jeugd Sport Fonds en vooral het enorme plezier van al die leerlingen die hebben meegedaan. Het was ook een ervaring om ter gelegenheid van ons 150-jarig bestaan de gong te mogen slaan op Beursplein 5 (zie onze website).
En nu, als jullie deze eerste pagina lezen, is de 150e Openbare Jaarvergadering op 24 mei geweest. 150 jaar na de eerste vergadering in 1862. In 1862 een negental pioniers en later veertien leden. Nu bijna over de 10.000 leden. Pioniers? Jazeker, dat zijn we. We zoeken nog steeds naar nieuwe invalshoeken en nieuwe methodes. We zijn creatief, proberen nieuwe dingen uit en kunnen goed organiseren. Lichamelijke opvoeding, een uniek vakgebied met heel veel enthousiaste en uitstekende professionals v/m.

Koers

In het aprilnummer hebben jullie kunnen lezen dat het ministerie van OCW op onze koers zit. Dat is mooi en we hebben richting de ministeries, de PO-raad, VO-raad en MBO Raad aangegeven dat wij klaar staan om scholen te helpen een goede vakbekwame invulling van LO te geven.
De nieuwe koers van de KVLO is niet onopgemerkt gebleven. Dat jullie als leden, met ons bureau en het bestuur unaniem achter de koers staan geeft veel vertrouwen. In het voorliggende nummer zetten we in een artikel de koers, gevolgd door de visie, de missie en de gevolgen voor de organisatie op een rij. Het gaat nu op de uitvoering aankomen met ook een rol voor onze afdelingen.

Besturen

Een vereniging als die van ons wordt gedragen door veel vrijwilligers. Niet alleen het kader maar ook de collega's die activiteiten ondersteunen en mogelijk maken. Vrijwilligerswerk in Nederland is uniek in de wereld en als bestuur danken we jullie voor telkens weer die inzet! De rol en taak van de afdelingsbesturen gaan we met elkaar de komende periode tegen het licht houden. Op welke wijze kan een afdeling goed gebruikmaken van de kennis van andere afdelingen, het bureau en andersom? Hoe kunnen we in onze afdeling meepraten met schoolbesturen? Op welke manier zijn we bij het gemeentelijk beleid betrokken. Wat is onze relatie met de georganiseerde sport? Kortom, het zijn niet geringe taken en voor ons ook de vraag of je dat allemaal van een afdelingsbestuur kan en mag verwachten. Feit is dat we met ons vakgebied wel als een spin in het web zitten van alles wat met lichamelijke opvoeding, sport en bewegen te maken heeft.

Verder na 150 jaar

Wij waren, zijn en blijven van Lichamelijke Opvoeding = Kinderen Goed Leren Bewegen.
Wij staan dus voor Physical Education (PE) en niet voor Physical Activity (PA).
Physical Education betekent onderwijs in bewegingsvaardigheden: het verantwoord leren van brede motorische vaardigheden zodat ook makkelijk kan worden aangesloten bij verschillende sporten. Dat betekent: kwalitatief bewegings- en sportonderwijs voor een all-round ontwikkeling van onze kinderen: motorisch, sociaal en persoonlijk. Met onze pedagogische- en didactische kwaliteiten en een borging van de fysieke en sociale veiligheid staan wij hiervoor garant!

Jan Rijpstra

COLOFON

Lichamelijke opvoeding is een uitgave van de Koninklijke Vereniging van Leraren Lichamelijke Opvoeding (KVLO)

Redactie: Hans Dijkhoff (hoofdredacteur) Maarten Massink (praktijkredacteur) Jacqueline Tangelder (redactiemedewerkster) Redactieraad: Hilde Bax, Marianne van Bussel, Peter Barendse, Jan Faber, Frank Jacobs, Liesbeth Jans, Mark Jan Mulder, Chris Mooij (VZ), Jorg Radstake en Sebastiaan Platvoet. Redactieadres: KVLO, Postbus 398, 3700 AJ Zeist, e-mail: redactie@kvlo.nl. Abonnement Lichamelijke Opvoeding: Jaarabonnement € 60,– (buitenland € 80,–) Losse nummers € 5,– (excl. verzendkosten)
Handelsadvertenties: Bureau Van Vliet BV, Passage 13-21, Postbus 20, 2040 AA Zandvoort, fax: 023 571 7680 e-mail: zandvoort@bureauvanvliet.com www.bureauvanvliet.com.
Verschijningsdata 2012: 27 jan., 24 feb., 30 mrt, 27 april, 25 mei, 29 juni, 31 aug., 28 sep., 26 okt., 30 nov., 21 dec. Druk: Drukkerij Ten Brink Meppel, Postbus 41, 7940 AA Meppel. Tel.: 0522 855 111. Vormgeving+Opmaak: FIZZ reclame+communicatie, Stationsweg 44a, 7941 HC Meppel. Tel.: 0522 246 162. Aanbieding en plaatsing van teksten en foto's houdt tevens mogelijk gebruik op de KVLO-website in, uiteraard met vermelding van auteur en fotograaf. Overname van artikelen is alleen toegestaan met bronvermelding en na goedkeuring van de auteur. De redactie is verantwoordelijk voor de samenstelling. Niet alle artikelen behoeven de (volledige) instemming van de redactie te hebben.
Wij hebben dit magazine met uiterste zorg samengesteld. Wij hebben daarbij steeds getracht mogelijke rechthebbenden te achterhalen. Indien u onverhoopt meent rechten te kunnen doen gelden, dan verzoeken wij u dit kenbaar te maken bij de redactie.

TOPIC

Koers, visie, missie en organisatie KVLO 2012-2014

Na in 2010 begonnen te zijn met de verkenningen is het proces om tot een nieuwe koers van de KVLO te komen met instemming van de ALV van december 2011 een feit geworden. Met de nieuwe koers verandert ook de organisatie. In het onderstaande artikel wordt door voorzitter Jan Rijpstra, namens het bestuur en directeur Cees Klaassen, namens het bureau, de koers, visie, missie en organisatie uitgewerkt.

Door: Cees Klaassen en Jan Rijpstra

De koers

Wat houdt de koers precies in, wat is onze opdracht: Kinderen Goed Leren Bewegen!

- De Koninklijke Vereniging voor Lichamelijke Opvoeding is een belangenorganisatie.
  De KVLO staat voor het belang van Goed Leren Bewegen. Dat is het *vakbelang*. We komen op voor het vak en dat betekent dat alle kinderen in Nederland in de leerplichtige leeftijd van 4 – 18 jaar recht hebben op voldoende lessen Bewegingsonderwijs gegeven door een hoog opgeleide bevoegde (vak)leerkracht om goed te leren bewegen in de school, maar ook om goed te leren bewegen rondom de school, verzorgd door hoog opgeleide bekwame professionals.
  Voor PO gelden de landelijke afspraken zoals neergelegd in de kerndoelen en de 'position paper CGG' en voor het VO de kerndoelen en examenprogramma's waarbij wordt uitgegaan van wettelijke bepalingen (o.a. de lessentabel 2005).
  Voor het mbo gelden de kwalificatie-eisen m.b.t. de zorg voor de eigen gezondheid; deze zijn vastgelegd in de paragraaf 'vitaal burgerschap' van het Examen- en kwalificatiebesluit beroepsopleidingen WEB (01-08-2012).
  Daarnaast gelden voor zowel PO, VO als mbo de kabinetsplannen betreffende 'Sport, bewegen en een gezonde leefstijl in en rond het onderwijs 2012-2015' (brf. Min. OC&W 13-04-2012).
- De KVLO staat ook voor het belang van de professionals die daar invulling aan geven: het *ledenbelang*. We komen op voor onze leden zodat zij goed toegerust en professioneel hun vak kunnen uitoefenen.

Wat doen wij en beloven wij te doen? Wij Leren Kinderen Goed Bewegen
Deze kernboodschap verbindt alle leden en verduidelijkt de positie van de leden in het werkveld.

Wij waren (150 jaar), zijn en blijven van *Lichamelijke Opvoeding = Kinderen Goed Leren Bewegen.*
Wij staan dus voor Physical *Education* en niet voor Physical *Activity*.
Physical *Education* betekent onderwijs in bewegingsvaardigheden: het verantwoord leren van brede motorische vaardigheden zodat ook makkelijk kan worden aangesloten bij verschillende sporten.
Wij zijn niet van Physical *Activity* in de zin van bewegen van lichaamsdelen louter en alleen gebaseerd op een eenzijdige (fysiologische) inspanning. Wel leren wij de motorische vaardigheden aan die nodig zijn om fysiek goed te kunnen bewegen en de wijze waarop dit verantwoord kan plaatsvinden, zodat het de (geestelijke en fysieke) gezondheid bevordert en niet schaadt.

Wat betekent dat precies. Wat zijn onze speelvelden en grenzen: *het toetsingskader?*
Dat betekent: kwalitatief bewegings- en sportonderwijs voor een all-round ontwikkeling van onze kinderen:

- motorisch, sociaal, persoonlijk
- pedagogische- en didactische kwaliteit: doen wat goed is voor het kind, zodat het leert en daarmee plezier en succes ervaart
- borging van fysieke en sociale veiligheid
  Wij doen dat op een planmatige wijze op grond van een curriculum, leerlijn, PTA en/of:
  - vakwerkplan dat toetsbaar is voor alle stakeholders, zoals Inspectie, OCW, schoolbestuuren, ouders, leerlingen, etc. en wij willen graag verantwoording afleggen over onze
  - resultaten, meetbaar vanuit een leerlingvolgsysteem.

FOTO'S: HANS DUKHOFF

Waar is dat vastgelegd?
In het hbo-beroepsprofiel en het mbo-beroepsprofiel.

Wie zijn wij?
Wij zijn breed opgeleide bewegingsdeskundigen en hebben een door het ministerie van OCW geregistreerde en bekostigde sport- en beweegopleiding afgerond, te weten:

- mbo-niveau 4 Sport en Bewegen
- hbo-niveau 5 Lichamelijke Opvoeding, Sport, Bewegen en Management en Bewegingstherapie, Pabo met de extra Leergang Bewegingsonderwijs
- WO-Bewegingswetenschappen.

Waar leren wij kinderen goed bewegen?
Wij doen dat in een pedagogische context in en rondom de school waar het kind centraal staat.
Meer concreet doen wij dat in de school binnen de lessen die in het curriculum zijn opgenomen gerelateerd aan de kerndoelen van het bewegingsonderwijs.
Wij doen dat op de school tussen en na de lessen.
Wij doen dat in de buurt en bij de sportvereniging.

Met wie doen wij dat?
Dat doen wij in samenwerking met onze stakeholders en andere sportaanbieders (landelijk en lokaal) vanuit het gezamenlijk belang om kinderen goed te leren bewegen in en rondom de school. M.a.w. alleen en uitsluitend wanneer het aansluit en past binnen ons toetsingskader van 'goed leren bewegen' (Physical Education), opdat de leerlingen een verantwoord, veilig en kwaliteitsvol aanbod krijgen.

Contact: Cees Klaassen

cees.klaassen@kvlo.nl

Stakeholders zijn op lokaal niveau o.a.: scholen en schoolbesturen, gemeenten, buurten, sportverenigingen, ouders en leerlingen.
Op landelijk niveau o.a.: ministerie OCW, PO-raad, VO-raad, MBO Raad, HBO-raad, ministerie VWS, NOC*NSF, NISB, VSG, Convenant Gezond Gewicht, Platform SBO, en de opleidingen (WO, hbo en mbo).

Wat is onze Visie?
De KVLO onderschrijft de 'Toekomstvisie LO' zoals neergelegd in het breed gedragen document 'Human Movement and Sports in 2028'. De visie op 'lichamelijke opvoeding in en rondom de school' en de visie op de 'professional' wordt hieronder uitgewerkt.

De visie op lichamelijke opvoeding in en rondom de school

Bewegen en ontwikkeling; het kind centraal
Bewegen is belangrijk voor alle mensen en in het bijzonder voor kinderen. Hóe belangrijk, wordt vaak pas duidelijk wanneer het hapert in de bewegingsontwikkeling en er beperkingen zijn of ontstaan in de bewegingsmogelijkheden. Beperkingen die leiden tot het niet goed kunnen deelnemen aan allerlei handelingen, zowel in het dagelijkse leven als bij het buitenspelen, bewegingsonderwijs en sporten.
Bij jongeren is de ontwikkeling van het bewegen nauw verbonden met allerlei andere groei- en ontwikkelingsprocessen, deels met een onomkeerbaar karakter. Kansen die in de jeugd gemist worden, laten de rest van het leven hun sporen na. Zo is in onderzoek vastgesteld dat voor de groei van bouw en functie van het menselijk lichaam bewegen een noodzakelijke voorwaarde is. Ook voor het leren van allerlei complexe bewegingsmogelijkheden biedt de jeugdige leeftijd de beste mogelijkheden. Veel spelen van kinderen is motorisch spelen. Daarbij genieten zij van wat ze kunnen, ontmoeten ze anderen en verkennen ze de grenzen van het eigen presteren. ››

Veilig

In de levensfasen volgend op de jeugd blijft het onderhoud van bewegingsmogelijkheden noodzakelijk om fit en gezond te blijven. Daarnaast bieden bewegingsactiviteiten in allerlei verbanden goede mogelijkheden voor sociale integratie en recreatie. Ook voor deze deelname aan bewegingsactiviteiten op latere leeftijd moet tijdens de schoolleeftijd de basis worden gelegd. Het ontwikkelen van een positieve houding ten aanzien van bewegen en een brede bewegingscompetentie zijn belangrijke voorwaarden om ook later te blijven deelnemen aan bewegen en sport.

Beleidsuitgangspunten
De KVLO laat zich leiden door het inzicht dat bewegen een ontwikkelingsaspect van opgroeiende jongeren is dat qua belang moeilijk overschat kan worden. Daarom is een gevarieerd en intensief bewegingsleven tijdens de jeugd belangrijk voor een gezonde ontwikkeling en een vitaal bestaan.

Bewegen moet je leren; motorische vaardigheden

De mogelijkheid tot bewegen is in potentie bij de geboorte aanwezig, maar moet ontwikkeld en – gedurende het gehele leven – onderhouden worden. Dit betekent dat (jonge) kinderen een uitdagende speel- en beweegomgeving moet worden aangeboden. Uitdagend in velerlei opzicht. Voldoende, ruim en veilig, maar ook attractief, spannend en kwaliteitsvol.
Door een aantal maatschappelijke ontwikkelingen voldoet de woonomgeving van veel kinderen onvoldoende aan deze eisen. In dit verband wordt wel gesproken over een bewegingsarmoedige samenleving. Het is mede daarom nodig dat bewegen als leervak opgenomen is en blijft in het schoolprogramma. Een pedagogische visie op bewegen en ontwikkeling is daarbij het uitgangspunt. Deze visie in combinatie met didactische kennis van leerprocessen en bewegingsactiviteiten maakt het mogelijk om alle leerlingen een voldoende bewegingsbasis te verschaffen. In het bijzonder de grote verschillen in niveau en interesse vormen in de onderwijssetting een grote uitdaging.
Naast het formele goed leren bewegen in de school moeten de kinderen ook rondom de school, in de buurt en de sportvereniging goed leren bewegen.

Beleidsuitgangspunten
De KVLO gaat ervan uit dat onderwijs in bewegen een leervak is dat gedurende de gehele leerplichtige leeftijd voor alle jongeren verplicht onderdeel uitmaakt van het schoolprogramma (het curriculum). Gezien de complexiteit van dit leerproces moet het leren bewegen worden gegeven door goed opgeleide en bevoegde professionals.

Thuis raken in sport- en bewegingscultuur

Het leren bewegen doe je niet voor de school, maar voor het leven. Dit betekent dat het bewegingsonderwijs niet alleen gericht kan en mag zijn op het individuele leer- en ontwikkelingsproces van leerlingen, maar juist ook op een verkenning van en een toerusten tot de buitenschoolse bewegingscultuur, zodat een optimale verantwoorde aansluiting kan ontstaan met die bewegingscultuur. Gezien de dominantie en het belang van georganiseerde verenigingssport zal het kunnen functioneren en deelnemen binnen een sportvereniging daarbij voor jongeren een eerste oriëntatie vormen. Het geleerde binnen de lessen bewegingsonderwijs kan zo een verdieping krijgen binnen een eigen gekozen sportcontext en naar de eigen interesse en mogelijkheden verder worden uitgebouwd en aangeleerd. Aan het naar niveau en interesse deelnemen aan georganiseerde sport en anders of niet georganiseerde sport (in de buurt) kunnen verschillende perspectieven worden onderscheiden:

- het zelf kunnen deelnemen aan de bewegingsactiviteiten die leidend zijn binnen een specifieke sport of in andere bewegingscontexten buiten de school en in de vrije tijd
- het op de hoogte zijn van de verschillende mogelijkheden in de bewegingscultuur
- het kunnen bijdragen aan organisatorische, bestuurlijke en sporttechnische leiding binnen een sportvereniging
- het kunnen kiezen voor bewegen en sport als mogelijkheid van een beroep.

Beleidsuitgangspunten
De KVLO vindt dat in een kwaliteitsvol programma voor bewegingsonderwijs doorlopende leerlijnen voorkomen die recht doen aan verschillende maatschappelijke perspectieven. Hierbij wordt rekening gehouden met de leeftijd, interesse en niveau van de leerlingen.

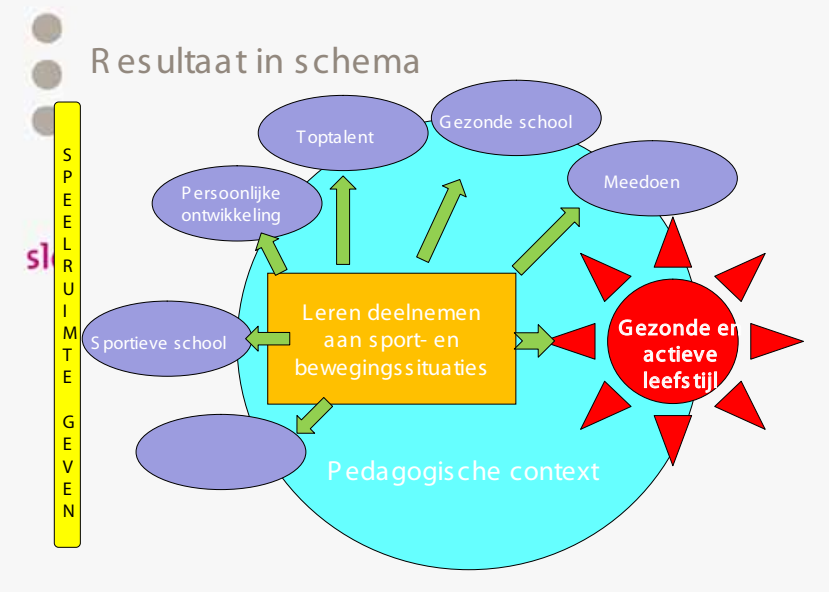
Het inrichten van een gezond (bewegings)leven

Eerder stelden we dat het onderwijs jongeren zodanig moet inleiden dat zij in staat zijn om bewegingsactiviteiten en sporten zo te kiezen en te organiseren dat zowel in het hier en nu als op een lange termijn sprake is van een gezond bewegingsbestaan. In het streven hiernaar kan de lichamelijke opvoeding een goede bijdrage leveren aan het probleem van toenemende bewegingsarmoede en de daarmee gepaard gaande beperkingen en op de lange duur aan het voorkomen van allerlei daarmee gepaard gaande ziekten.
Het gaat dan om een indirect effect. Uit onderzoek blijkt dat jongeren die goed bewegingsonderwijs hebben genoten (en daarmee goed motorisch ontwikkeld zijn) een positieve houding hebben ten aanzien van het doen van bewegingsactiviteiten. Door leerlingen positieve ervaringen met bewegen en sport op te laten doen en hen voldoende bewegingsbekwaam te maken, wordt de beste basis gelegd voor een leven lang bewegen en sporten.

Daarnaast is het gewenst dat binnen het bewegingsonderwijs samen met leerlingen wordt gekeken naar de omvang en de aard van hun bewegingsactiviteiten en de mogelijke effecten daarvan op wat langere termijn. Om leerlingen ook al tijdens de schoolgaande periode voldoende te laten bewegen is het belangrijk dat leerlingen via programmaonderdelen als sportoriëntatie en -keuze de weg naar de bewegingscultuur buiten de school wordt gewezen.
Ten slotte is de inrichting van de schooldag zelf één van de grootste veroorzakers van het lage actieniveau van veel leerlingen. Het is daarbij het meest effectief om het aantal uren binnen het curriculum uit te breiden naar ten minste drie uur per week (zoals voorgesteld in de motie Rijpstra). Daarnaast zal een uitbreiding plaats moeten vinden van op school aansluitende mogelijkheden voor bewegen en sport in de buurt en de sportvereniging. De schoolsportvereniging kan daarbij de verbindende schakel zijn.
De KVLO onderschrijft dat bewegen een bijdrage kan leveren aan een gezonde leefstijl. In de les lichamelijke opvoeding houdt de lesgever zich dus ook indirect bezig met gezondheid. Goede projecten die een gezonde leefstijl promoten worden door de KVLO via website en vakblad doorgegeven aan de leden. Daarnaast zal de KVLO organisaties die bewegen en gezondheid in de belangstelling brengen volgen en zonodig ondersteunen. De primaire taak van de leraar lichamelijke opvoeding is en blijft om kinderen goed te leren bewegen. Daar waar een gezonde leefstijl geïntegreerd kan worden in de les lichamelijke opvoeding wordt dit positief ondersteund.

De pedagogische context

Nogmaals, de KVLO onderschrijft de 'Toekomstvisie LO' zoals neergelegd in het breed gedragen document 'Human Movement and Sports in 2028'. Kern is dat het kind en de pedagogische context centraal staan. De KVLO wil regie voeren op het bewegen in en rondom de school en zij wil daarmee ook de belangen behartigen van het beroep en de beroepsgroep van al die professionals die zich op een pedagogisch verantwoorde wijze daarmee bezighouden, zoals de Lobosser, de afgestudeerde Pabo-er met de extra leergang en de combinatiefunctionaris dan wel buurtsportcoach (met een relevante hbo- en mbo-beweeg- en sportopleiding), al dan niet functionerend in een 'beweegteam', zonder daarmee af te doen aan de geldende (wettelijke) afspraken m.b.t. de lesgeefbevoegdheid. De KVLO wil een goede samenwerking met scholen, sportorganisaties, gemeente, politiek, ouders en de buurt. De beroepsgroep die verantwoordelijk is voor een pedagogisch verantwoord beweeg- en sportaanbod – in en rondom de school – vormt met haar activiteiten de basis, het fundament voor het leren van brede bewegingsvaardigheden voor alle kinderen in Nederland. Ze vergroot daarmee de kans op een optimale aansluiting met de beweeg- en sportcultuur en biedt daardoor de noodzakelijke basis voor een vitaal bestaan. Uit Toekomst visie LO 'Human Movement and Sports in 2028':

De visie op de professional

Vakmanschap; de professional leert aan

Het onderwijs in bewegen vraagt om bevlogen mensen die met hart en ziel leerlingen willen ondersteunen en leiden bij hun ontwikkeling. Bevlogenheid voor deze professie begint vaak bij de fascinatie voor bewegen en sport. Wie kinderen goed wil leren bewegen, moet zelf geraakt zijn door de positieve ervaring die het deelnemen aan sport en bewegen op kan leveren. Vakmanschap vraagt ook om een grote kennis van de inhoud van het vak. Om deze kennis te verwerven is minimaal nodig een door het ministerie van OCW geregistreerde en bekostigde sport- en beweegopleiding.

Goed leren bewegen in de school

M.b.t. het geven van Bewegingsonderwijs in de school is, net zo als dat voor de andere leraren geldt, minimaal een hbo-opleidingsniveau noodzakelijk.
Voor het geven van bewegingsonderwijs moet de leraar veel kennis hebben van de actuele bewegingscultuur in onze maatschappij: pedagogisch-didactische en methodische kennis van een breed scala aan bewegingsactiviteiten als ook kennis van de diversiteit aan bewegingscontexten. ››

Beleidsuitgangspunten

De KVLO is er om het aantal lessen bewegingsonderwijs op school uit te breiden tot een standaard van drie uur per week voor alle leerlingen en om samen met andere aanbieders van bewegingsactiviteiten en sport jongeren te stimuleren en in de gelegenheid te stellen daarnaast per dag twee uur bewegend door te leren (3+2).
In aanloop hier naar toe zal de KVLO zich de komende twee jaar (2012-2014) tot het uiterste inspannen dat de afspraken uit het landelijk getekende 'positionpaper' van het deelconvenant school van het Convenant Gezond Gewicht worden nagekomen. De bij dit convenant aangesloten landelijke stakeholders hebben daarin verklaard dat alle leerlingen op school vijf uur bewegen en sport moeten krijgen waarvan minimaal twee uur gegeven door een bevoegde (vak)leerkracht (2+3).
In verband met de moeizame invoering hiervan bij het PO en de landelijke bezuinigingen, zal de prioriteit bij het PO dienen te liggen.

Om vakmanschap te waarborgen is een goed stelsel van opleidingen noodzakelijk. Een belangrijk instrument om de instroom in het beroep te waarborgen, is een helder beroepsprofiel dat actueel is en dat door werkveld en opleidingen als sleuteltekst wordt aanvaard. *De KVLO is verantwoordelijk voor het bijhouden van dit beroepsprofiel en de daarin opgenomen beroepscode*.
Voor de kwaliteit van het vak is een goed contact met de opleidingen van levensbelang voor de vakvereniging. Aankomende leraren kunnen zo al tijdens hun initiële opleiding kennismaken met de vakvereniging en profiteren van de voordelen van het lidmaatschap.
Na het afstuderen dienen jonge leraren opgevangen en begeleid te worden in het werkveld. Dit kan gebeuren in de school binnen de eigen vaksectie, maar ook de afdelingen van de KVLO kunnen hierin een rol van betekenis spelen. Om de jonge leraar niet te overvragen zou een aparte status van de juniorleraar wenselijk zijn.
Ook een specifiek vakregister waar de leraar zich kan laten inschrijven met een verplichting tot scholing en een kwaliteitsvol en divers aanbod van scholingsmogelijkheden zal de beroepsidentiteit versterken. Door inschrijving in het KVLO-Register, en vanaf 2013 in een Landelijk Register, maakt een leraar duidelijk werk te willen maken van life-time scholing en deskundigheidsbevordering.
De KVLO biedt een platform voor de opleidingen om scholingsaanbod op elkaar af te stemmen en via een scholingskalender onder de aandacht van de leden te brengen.
In het kader van verdere loopbaanontwikkeling past de ontwikkeling van een professionele master die in werktijd kan worden gevolgd. Dit masterprogramma biedt de ervaren leraar mogelijkheden tot verdere verdieping in het vak, bijvoorbeeld op het punt van verbreding van de zorg, ontwikkeling van programma's en leerplan en de coördinatie van buitenschools aanbod. Het afronden van een master opent de weg naar het seniorleraarschap.

Goed leren bewegen <u>rondom</u> de school
Om de kennis te verwerven met betrekking tot het geven en organiseren van een verantwoord beweeg- en sportaanbod rondom de school (in de buurt en in de sportvereniging) is minimaal een breed mbo-4 opleidingsniveau noodzakelijk. Het gaat hier over de leraarondersteuner, de combinatiefunctionaris en/of de buurtsportcoach en/of een combinatie hiervan.
Voor het verzorgen en organiseren van een beweeg- en sportaanbod rondom de school moet deze professional veel kennis hebben van de actuele bewegingscultuur in onze maatschappij: pedagogisch-didactische en methodische kennis van een breed scala aan bewegingsactiviteiten als ook kennis van de diversiteit aan bewegingscontexten.
Om vakmanschap te waarborgen is een goed stelsel van opleidingen noodzakelijk.
Een belangrijk instrument om de instroom in het beroep te waarborgen, is een helder beroepsprofiel dat actueel is en dat door werkveld en opleidingen als sleuteltekst wordt aanvaard. *De KVLO wil verantwoordelijk zijn voor het bijhouden van dit beroepsprofiel en de daarin opgenomen beroepscode.*
Voor de kwaliteit van het vak is een goed contact met de opleidingen van levensbelang voor de vakvereniging. Aankomende professionals kunnen zo al tijdens hun initiële opleiding kennismaken met de vakvereniging en profiteren van de voordelen van het lidmaatschap.
Na het afstuderen dienen jonge professionals opgevangen en begeleid te worden in het werkveld. Dit kan gebeuren in de context rondom de school binnen een beweegteam en/of de vereniging, maar ook de afdelingen van de KVLO kunnen hierin een rol van betekenis spelen.
Ook een specifiek vakregister waar deze professional zich kan laten inschrijven met een verplichting tot scholing en een kwaliteitsvol en divers aanbod van scholingsmogelijkheden zal de beroepsidentiteit versterken. Door inschrijving in een nog op te zetten KVLO-Register kan de professional duidelijk maken werk te willen maken van life-time scholing en deskundigheidsbevordering.
De KVLO biedt een platform voor de opleidingen om scholingsaanbod op elkaar af te stemmen en via een scholingskalender onder de aandacht van de leden te brengen.

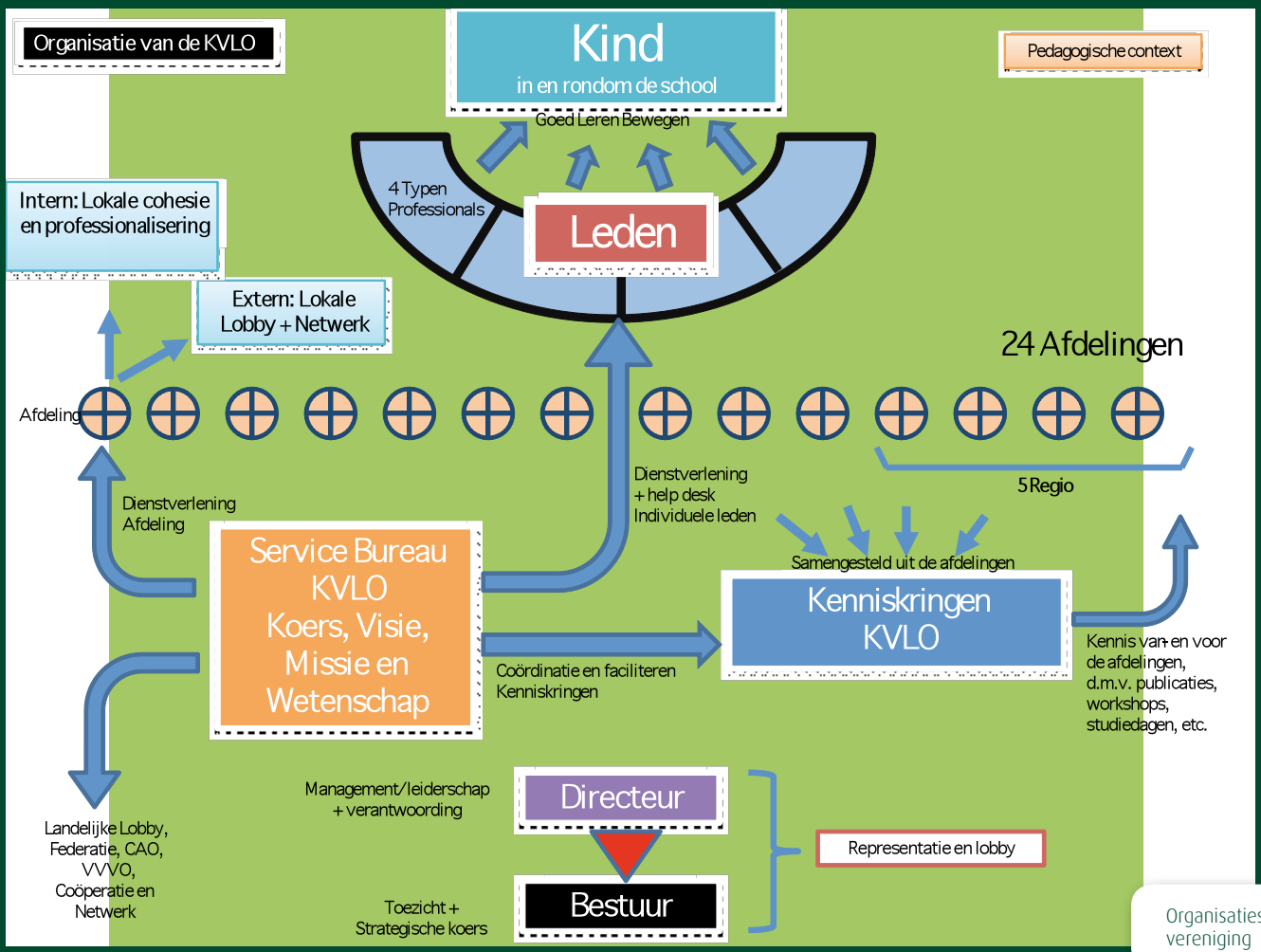
Beleidsuitgangspunten

De KVLO gaat ervan uit dat de professional die kinderen goed wil leren bewegen hoog opgeleid is. Om tot deze kwaliteit te komen, is een stelsel van goede opleidingen een voorwaarde. Tijdens de loopbaan moet de professional worden gestimuleerd en in de gelegenheid worden gesteld om deze professionaliteit te onderhouden en uit te bouwen.

Arbeidsomstandigheden, verzekering en rechtsbijstand
Doordat deze professionals voortdurend alleen moeten werken met grote groepen kinderen/leerlingen is het ook een kwetsbaar beroep. Dat geldt in bijzondere mate voor de leraar bewegingsonderwijs, die in zijn vak leerlingen moet introduceren en begeleiden in grensverleggende bewegingssituaties en waar leerlingen ook wettelijk verplicht zijn deze lessen te volgen.
Het inschatten van risico's, het houden van overzicht en de eigen fysieke belasting zijn daarbij belangrijke kenmerken bij de beroepsuitoefening.
Maar dat geldt in toenemende mate ook voor de professional die zich bezighoudt met het goed leren bewegen rondom de school, zoals in de buurt en in de sportvereniging, waar ouders en andere stakeholders om een steeds hogere kwaliteit vragen, hoewel

Fitte leefstijl

Organisatieschema vereniging

deelname plaatsvindt op vrijwillige basis, maar men daar wel voor betaalt.

Beleidsuitgangspunten

De KVLO zet zich in algemene zin in voor goede arbeidsomstandigheden en geeft professionals steun in situaties van beroepsaansprakelijkheid. Op grond van het lidmaatschap zijn leraren tevens verzekerd voor de financiële gevolgen van aansprakelijkheidsstelling.

De Missie: Lichamelijke Opvoeding = Kinderen Goed Leren Bewegen

De doelstelling van de vereniging, zoals verwoord in de statuten luidt: het bevorderen van de lichamelijke opvoeding en het behartigen van de belangen van haar leden – dat laatste met name op onderwijskundig en rechtspositioneel gebied. Deze doelstelling heeft van oudsher geleid tot een dubbelfunctie van de KVLO, namelijk die van beroepsorganisatie en die van vakbond.
De KVLO kent de verenigingsstructuur. Dat betekent dat de vereniging leden kent, die zoveel als mogelijk betrokken worden bij het werk van de vereniging. Het gaat daarbij zowel om het voorbereiden en vaststellen van het beleid van de vereniging als om de uitwerking daarvan binnen de scholen en in het bredere veld van bewegen en sport.

In de afgelopen jaren is binnen het bureau van de KVLO gewerkt aan de verdere professionalisering van de beleidsvoorbereiding en uitvoering. Voor de periode 2012-2014 wil de KVLO de afdelingen versterken en met het opzetten van kenniskringen de betrokkenheid en professionalisering van de leden vergroten

Het bestuur laat zich leiden door de volgende missie:

De KVLO wil een aansprekende, vitale vakorganisatie zijn die zowel door haar eigen leden als door andere verantwoordelijken in de wereld van lichamelijke opvoeding en bewegen en sport wordt gezien als de behartiger van het belang van goed leren bewegen in en rondom de school en meer in het algemeen een stimulerend bewegingsklimaat voor alle leerlingen in het gehele Nederlandse onderwijssysteem.
Voor de direct en indirect betrokkenen bij het geven van lichamelijke opvoeding, de leden en de aspirant-leden, werkzaam in een pedagogische context in en rondom de school, is de KVLO een informatie- en inspiratiebron die zowel op het gebied van arbeidsvoorwaarden als op dat van onderwijskundige zaken een belangrijke steun is bij de voorbereiding op en de uitoefening van het beroep.
Voor de overheid en alle organisaties die betrokken zijn bij de voorbereiding en uitvoering van het beleid met betrekking tot de lichamelijke opvoeding in en rondom de school geldt de KVLO als een constructieve partij die op een deskundige wijze bijdraagt aan de kwaliteit van het te voeren beleid.

De organisatie; het servicebureau van de KVLO

Deze koers betekent voor het servicebureau dat er ruimte is gemaakt voor dienstverlening t.b.v. de lichamelijke opvoeding *rondom* de school en de (nieuwe) professionals die daar werkzaam zijn.
Daarnaast is er ook ruimte gemaakt voor wetenschappelijke en onderzoeksinhoudelijke ondersteuning ter bevordering van een consistente en congruente (wetenschappelijk verantwoorde) onderbouwing en uitvoering van onze koers, de missie en de visie.
Tot slot betekent deze koers dat de helpdesks van de afdelingen Onderwijs en Juridische zaken worden geconcentreerd om een meer afgestemde en integrale dienstverlening te kunnen realiseren.

TOPIC

En wat vinden de **afdelingsbesturen?**

Het KVLO-land is verdeeld in regio's. Die hebben allemaal hun eigen bestuur. Natuurlijk hebben we al die afdelingsbesturen aangeschreven met het verzoek enkele vragen te beantwoorden.

Redactie: Hans Dijkhoff

De vragen die we hebben gesteld waren

1 Wat is jullie verjaardagswens voor de KVLO?
2 Verandert je beroep de komende jaren en welke richting gaat het uit?
3 Hoe zie je de rol van de afdeling in de toekomst?

De een deed het uitgebreider dan de andere. En van enkele afdelingen gaven meerdere bestuursleden respons. Hier volgt een overzicht van de antwoorden van de afdelingen.

Hilbert Lamers

Rijk van Nijmegen, voorzitter Hilbert Lamers: "Mijn verjaardagswens voor de KVLO is een bruisende, betrokken, naar de toekomst gerichte innovatieve vereniging te blijven waarbij het leven lang bewegen van een ieder centraal blijft staan. Laten we dit met de openheid, betrokkenheid en het enthousiasme doen waarop dit op dit moment door iedereen wordt gedaan. Alleen dat is al een verjaardag waard, wat een inzet en betrokkenheid van alle vrijwilligers, medebestuurders door het hele land, fantastisch. Op naar de 300 jaar!
Het beroep zal altijd aan veranderingen onderhevig zijn, de actuele activiteiten zullen altijd ontplooid moeten worden, net zoals dat op dit moment wordt gedaan. De basis van ons vak zal zolang de schoolstructuur niet verandert hetzelfde blijven maar ook hier zien we langzamerhand een verschuiving naar een continue rooster, een samenwerking met combinatiefunctionarissen, een samenwerking met verenigingen in combinatie met gemeente en scholen. We zullen hierdoor te maken krijgen (dat hebben we al) met meerdere beroepsfunctionarissen die met hetzelfde achterliggende doel proberen de deelnemer te enthousiasmeren, te stimuleren en te laten leren in de les, lichamelijke opvoeding/bewegen/sport/voetbal/tennis/bossabal/....., met als doel de deelnemer een leven lang te laten bewegen. Is dat een ander doel dan 150 jaar terug? We zullen het zien over 150 jaar!
Wat mij betreft mag de rol van de afdeling wat meer geprofessionaliseerd worden! Maak gebruik van je talenten in de afdeling, zorg voor een afvaardiging in een wat groter district, organiseer regionale studiedagen samen met de afdeling en de hogeschool in de buurt, trek hierin gezamenlijk op en maak gebruik van locale expertise.
Maak van je afdelingen kennispraktijken waar leden terecht kunnen voor vragen die, doordat je in je afdeling heel goed op de hoogte bent van de ins en outs, makkelijk kunnen worden opgelost.
Waardeer de afdeling en alle vrijwilligers die hierin actief zijn want dat is heel bijzonder! Op naar 2162!!! Een leven lang bewegen!".

Michiel van Zanten

Drenthe, secretaris Michiel van Zanten: "Naast het grote draagvlak dat wij al hebben binnen de politiek en de samenleving, hoop ik dat er nu eens écht een keuze wordt gemaakt door de politiek. Zaken die echt belangrijk zijn in het leven, waaronder verantwoord bewegen, moeten nog meer aandacht krijgen en gegund worden aan ieder mens. Als mensen sporten, voelen ze zich goed. Als mensen zich goed voelen, ... vul het zelf maar in!
Meer en meer blijkt bewegen nóg belangrijker te zijn voor ons dan we altijd al dachten. De twee keer per week een half uurtje sporten in de gymzaal is lang niet genoeg. Als vakleerkracht LO moeten we meer en meer andere collega's, ouders, sportverenigingen, gemeenten en wie dan ook zien te overtuigen dat we met zijn allen verantwoordelijk zijn voor het welzijn van kinderen. Goed en veel bewegen is daar een belangrijke peiler van.
De afdeling moet in de toekomst een spil zijn van en voor de leden. Bijscholingen, vragen, ondersteuning, verbinden, etc... De afdeling moet het allemaal met elkaar gaan doen. Positief en uitdagend!".

Leiden e.o. "Eindelijk de grens van 10.000 (student)leden passeren. Het beroep van docent bewegen & sport verandert voortdurend. In beweging blijven (innovatief,

Bestuur Leiden met een aantal leden

Bestuur West-Brabant

creatief) en de blik naar buiten richten (breedte en toekomst) is een noodzakelijk goed.
De afdeling heeft goed contact met haar leden (live en via (sociale) media) en met elkaar stimuleren ze bewegingsbelangen van jeugdigen (onderwijsinhoudelijk en politiek)".

Noord-West Veluwe, secretaris Jos Rijpert: "Dat de vereniging nog eens 150 jaar een verbindende factor blijft tussen leden, het steeds breder wordende werkveld van sport en bewegen en de hopelijk steeds 'sportiever' wordende overheid.
Steeds meer opvoedende taken worden de scholen binnengebracht, de overheid trekt zich steeds verder terug en ouders leggen steeds meer bij de scholen neer. Ik hoop dat wij hier met z'n allen voldoende tegenwicht aan kunnen geven zodat het geven van sport en bewegen onze passie en onze hoofdtaak kan blijven.
De afdelingsleden informeren over allerlei sportieve zaken die voor hen interessant zijn als persoon en/of als vakdocent sport en bewegen, hen samenbrengen bij sportieve activiteiten en het onderling uitwisselen van ervaringen uit het werkveld".

Reinier Teekens

Noord-West Veluwe, voorzitter Reinier Teekens: "Een behouden aankomst in het jaar 2162. Bewegingsonderwijs zal meer en meer samenwerken met lokale sportverenigingen en nationale sportbonden zullen zich meer willen manifesteren in het onderwijs. Bewegingsonderwijs zal zich meer (moeten) gaan richten op maatschappelijke trends als een gezonde leefstijl maar ook op het binnenhalen van de Olympische Spelen.
Een leraar (m/v) in het PO en VO zal meer een opvoeder worden omdat ouders meer zullen overlaten aan het onderwijs. Het zal schraler worden in het onderwijs zowel wat betreft salaris als middelen en huisvesting omdat Europa de concurrentie niet aankan met China en India. Dat moet ons inventiever maken om onze doelen te halen.
De rol van de afdeling wordt die van verbindende factor tussen de leden en de vereniging".

Geke Versprille

Noord-West Veluwe, lid Geke Versprille: "Op naar de volgende 150!! Laten we dat met z'n allen realiseren!
De behoefte aan beweging blijft, de invulling zal zeker veranderen. Denk alleen maar aan de invloed van de digitalisering...
De afdeling is ontmoetingsplaats van vakgenoten en voor uitwisseling van ervaringen".

West-Brabant, penningmeester Piet van Dortmont: "Mijn verjaardagswens voor de KVLO is dezelfde als waarvoor de KVLO zich al jaren inzet: gedegen en verantwoorde ondersteuning om waar dan ook het vak lichamelijke oefening te promoten en verder uit te diepen. Tot nu toe is dat aardig gelukt, maar we zijn er nog niet. Het beroep van het DB is wel de laatste tijd aan het veranderen omdat we reeds jaren met pensioen zijn. Toch blijven wij trouw met hart en ziel de belangen behartigen van onze vakbroeders. Wij zijn niet meer actief in het werkveld aanwezig, maar we volgen nog steeds met grote belangstelling de werkomstandigheden van onze collega's. Onze visie is: hef de afdelingen op, voeg een aantal afdelingen tezamen tot een Regio. Dat heeft de volgende voordelen: Je krijgt mensen in het bestuur die nog daadwerkelijk in het werkveld staan. Je krijgt jonge enthousiaste collega's die hun schouders ergens onder willen zetten.
Je haalt uit de bestaande afdelingen mensen die ons vak beter kunnen promoten, omdat vaak de oude, zittende bestuursleden uitgeblust zijn en niet meer exact kunnen inspelen om de wensen van de werkende mensen in het veld".

Jules van der Horst

*West-Brabant, voorzitter Jules van der Horst: "*Ik wens voor de KVLO dat iedereen die zich bekommert om 'goed leren bewegen' een bijdrage levert aan de kracht van de KVLO door actief te reageren naar de afdelingsbesturen, mee te doen aan activiteiten, scholingen en ontmoetingen, ons vakblad te lezen en trots te zijn op deze beroepsgroep en haar organisatie. Maar vooral wens ik de KVLO toe dat alle lesgevende leden van de KVLO hun vakorganisatie dragen door zich te gedragen als competente en geregistreerde leraren en leraressen in dit prachtige vakgebied.
Als postactieve leraar blijf ik bij de KVLO en zal ik, waar ik dat kan als vrijwilliger, een bijdrage leveren aan 'goed leren bewegen'. Op de eerste plaats zullen, naar ik hoop, de afdelingen de verbinding leggen tussen de individuele leden door het faciliteren van netwerken en vervolgens, als zij die rol waarmaken, voor de KVLO mede de koers bepalen".

De Graafschap, secretaris Peter Heldoorn: "Dat de KVLO nog eens 150 jaar actief het belang van sport en bewegen in de samenleving kan uitdragen. Dit door sport en bewegen breed te stimuleren en ons vak in het vakkenpakket van alle scholen in Nederland te blijven integreren. Het beroep zal wel gaan veranderen in de aankomende jaren. Naast het feit dat we de kinderen goed leren bewegen, zich breed laten oriënteren naar hun mogelijkheden op het gebied van bewegen en wij hen van sociale vaardigheden bijbrengen in het belang van een zorgeloze toekomst vol beweging, zal ons beroep zich ook meer gaan toespitsen op het ontwikkelen van een gezonde levensstijl.
Onze afdeling zal in de toekomst nog zorg willen dragen voor het doorgeven van de informatie van het hoofdbestuur en andersom de mening van de afdeling verkondigen aan het hoofdbestuur. Verder zal de afdeling activiteiten en clinics willen blijven verzorgen voor de afdelingsleden om op de hoogte te blijven van de laatste trends en de kennis die we hebben samen te delen". ◀

Ons bestuur

Er is een clubje mensen dat bepaalde ideeën heeft. Zij nemen het voortouw om daarmee iets te doen en ze vormen een bestuur. Er zijn mensen die gelijkgestemd zijn. Ze sluiten zich aan en zo ontstaat een vereniging. In 1862 waren het in Haarlem negen pioniers die zich inzetten voor bewegen. In 2012 zijn het bijna 10.000 mensen die zich inzetten voor goed bewegen en er is nog steeds een bestuur. In dit artikel stellen de huidige bestuursleden zich aan jullie voor. Want je ziet ze maar weinig, het is een bestuur op afstand.

Redactie: Hans Dijkhoff

Aan de hand van een viertal vragen hebben we de bestuursleden gevraagd wie ze zijn en hoe ze hun rol binnen de KVLO zien. Daarnaast geven ze hun visie over wat de KVLO dient te zijn in het huidige maatschappelijke krachtenveld en waar ze heen willen met ons vak.

Stel je kort voor

Desiree Simons, 43 jaar, HALO 1985 – 1989. Ik heb als docent LO gewerkt in het basisonderwijs, speciaal onderwijs, VO, mbo en hbo. Tussendoor heb ik mijn master onderwijsmanagement gehaald. Na jaren als leidinggevende in het hbo te hebben gewerkt, ben ik de laatste vijf jaar als senior adviseur en interimmanager werkzaam bij BMC. Ik werk vooral als interim-directeur in het vmbo, mbo en hbo. Ik geloof in het maatschappelijke belang van sport voor jong en oud en draag dit ook uit binnen mijn visie, leef- en werkwijze. Sport heeft mij mede gevormd tot de manager die ik nu ben.

Hein Bleeksma, ALO Groningen 1981-1985. Na de Academie en militaire dienst heb ik ruim zes jaar voor de klas gestaan. In die tijd heb ik ook rechten gestudeerd. Vervolgens heb ik het reguliere onderwijs verlaten. Wel ben ik (hockey)trainer gebleven. In 1998 ben ik met mijn vrouw voor mijn werk naar Spanje verhuisd, waar onze twee dochters zijn geboren. In 2001 zijn we naar Mexico gegaan en in 2004 naar Canada. Uiteindelijk zijn we in 2008 weer teruggekeerd in Nederland. Ik werk nu bij Nationale Nederlanden als Directeur IT.

Peter Dooijeweerd, woont in Arnhem, werkt in Twente als lid Centrale Directie van een van de onderwijsgroepen van de Stichting CarmelCollege (*www.carmel.nl*). Ik heb mijn onderwijsopvoeding genoten aan de Calo in Zwolle (zie voor meer CV-informatie *www.linkedin.com*)

Yvonne Sanders-van Arendonk, woont in Weert en werkt op Fontys Sporthogeschool. Op dit moment als Teamleider Sports & Wellness en Sports & Leisure, voorheen als teamleider Sports & Education. Van 1978-1982 heeft ze de Kalo te Tilburg gevolgd en daarna werk en verschillende studies gecombineerd. Sinds 1986 is ze actief als lid van afdelingsbesturen en als lid van Groepering Thomas van Aquino. Sinds 2004 is Yvonne lid van hoofdbestuur.

Marianne van Bussel-Schippers heeft gewerkt als vakleerkracht bij het basisonderwijs en speciaal basisonderwijs. Vanaf 1976 tot 1987 was ze bestuurslid van Thomas van Aquino, sindsdien van de KVLO. In 2000 is ze penningmeester van de KVLO geworden. Eind dit jaar beëindigt ze het bestuurslidmaatschap van de KVLO.

Jan Kweekel is lid College van bestuur van de STC-Group (vmbo-mbo-hbo en Master in de Maritieme, technische en logistieke sector). Academie gedaan in Den Haag van 1978-1982 (een geweldige tijd). Begonnen als leraar LO op Jacob van Liesveldt in Hellevoetsluis. In de afgelopen jaren van leraar LO via coördinator, decaan, rector en algemeen rector uiteindelijk terecht gekomen in deze mooie functie bij de STC-Group. Getrouwd en twee dochters. Nog steeds actief bewegend als fietser, loper en schaatser.

Hoe betrokken moet een KVLO-bestuurder zijn?

Desiree Simons: "Een KVLO-bestuurder moet hart en ziel hebben voor het vak lichamelijke opvoeding en onderwijs. In de huidige situatie hebben we gekozen voor een bestuur op afstand. Dat houdt in dat een bestuurder bestuurt op grote lijnen, op strategie en beleid. De directeur is verantwoordelijk voor de dagelijkse aansturing van het bureau en de uitvoering van het beleid. De bestuurders vullen elkaar aan qua achtergrond, expertise en competenties en zijn daarin complementair aan elkaar."

Hein Bleeksma: "Met de huidige inrichting van de KVLO moet de bestuurder betrokken zijn bij het vak, maar in staat zijn op afstand te besturen. De dagelijkse leiding ligt vooral in handen van de directeur, die zich door het bestuur gesteund moet weten. Overigens, naar mijn mening kun je je werk alleen met passie en overtuiging doen als je zeer betrokken bent, in welke baan of functie ook.

Desiree Simons

Hein Bleeksma

Yvonne Sanders-van Arendonk

Peter Dooijeweerd

Marianne van Bussel-Schippers

Jan Kweekel

Naast betrokkenheid moet een KVLO-bestuurder ook complementair zijn aan de overige bestuurders. De verscheidenheid aan karakters en achtergronden stelt ons in staat aspecten vanuit meerdere kanten te bekijken en te beoordelen."

Peter Dooijeweerd: "De vereniging KVLO heeft in het nieuwe model gekozen voor een bestuur op afstand. De directeur steunen bij het koershouden en vormgeven van de koers is dan een mooie uitdaging. Voldoende afstand en genoeg betrokkenheid wordt voor mij nog wel even zoeken (ik bemoei me graag met de dingen...)"

Yvonne Sanders-van Arendonk: "Het proces van een bestuur met uitvoerende taken naar een bestuur op afstand heb ik mede vorm mogen geven. Ik denk dat de KVLO beter bestuurbaar is geworden door de nieuwe opzet. De leiding van de KVLO ligt duidelijk in handen van de directeur, die met instemming van het bestuur, de nieuwe koers mag gaan uitdragen. Betrokkenheid van de bestuurder vind ik belangrijk. Met een bestuur op afstand merk ik dat we op dit moment nog zoekende zijn naar de juiste betrokkenheid. Ik vind het belangrijk dat de bestuurder de KVLO vertegenwoordigt in relevante netwerken en contact houdt met de afdelingen."

Marianne van Bussel-Schippers: "De KVLO is een vereniging met bijna 10.000 leden. Daarbij mag de KVLO zich gelukkig prijzen met een zeer betrokken kader. Als bestuurder van deze vereniging moet je goede voelsprieten hebben voor wat er leeft bij de leden en speciaal bij ons kader."

Contact:

bestuur@kvlo.nl

Jan Kweekel: "Een bestuurder moet altijd betrokken zijn. Dat uit zich in het gevoel hebben voor alle zaken die de KVLO en haar leden aangaan met als doel beter en meer bewegen voor kinderen. Tegelijkertijd moet een bestuurder weten waar hij/zij afstand moet bewaren. Het moet zo zijn dat de bestuurders er zijn als het nodig is maar ook weer niet hinderlijk voor de voeten lopen daar waar het niet nodig is. Maar de passie voor het vak en de KVLO moet altijd zichtbaar zijn in de bestuurder en in zijn of haar handelen."

Hoe zie je de plek van de KVLO in het huidige maatschappelijke krachtenveld?

Desiree Simons: "De KVLO zal meer een voortrekkersrol moeten krijgen. Dat betekent dat wij onze visie 'Kinderen Goed Leren Bewegen' stevig moeten positioneren en van daaruit stelling moeten durven nemen. Wij zullen niet achter de ontwikkelingen aan lopen, maar vooruitstrevend zijn, anticiperen op ontwikkelingen en daarvoor ook onze nek durven uitsteken. Wij zullen voeding houden met onze leden en achterban door middel van korte communicatielijnen, expertisepanels, overleggen met de voorzitters van de afdelingen. De afdelingen kunnen meer worden benut en ingezet via de netwerken. Aan de andere kant zullen we blijven opkomen voor ons vak in de politiek, en ons samen met andere strategische partners op een constructieve, deskundige manier als gesprekspartners moeten presenteren. De KVLO zal meer regie moeten voeren op het bewegen in en rondom de school, zal de belangen behartigen van de verschillende beroepsbeoefenaars die zich op verantwoorde pedagogische manier hiermee bezighouden, en zich op gebied van vakinhoudelijke ontwikkelingen als excellent expertisebureau moeten profileren." »

Hein Bleeksma: "De KVLO zal er alles aan moeten doen om een belangrijke plaats in de maatschappij in te nemen. Dat zal niet meevallen. Aan de ene kant zal de aandacht uit moeten gaan naar de leden en naar de ontwikkeling van het vak, aan de andere kant zal er een voortdurende discussie plaats moeten vinden met de politiek en vertegenwoordigers van andere instellingen en bedrijven, om zo te waarborgen dat het belang van goed bewegingsonderwijs een veel prominentere plaats op de agenda zal krijgen."

Yvonne Sanders-van Arendonk: "De KVLO heeft de afgelopen jaren veel goede contacten opgebouwd met andere instanties die zich bezighouden met de Sport & Bewegen. Het werkveld heeft de afgelopen jaren vele veranderingen ondergaan. Steeds meer mbo en hbo opleidingen leiden steeds specifieker op voor een baan in de wereld van Sport en Bewegen. Naast belangenorganisatie te zijn voor alle leraren lichamelijke opvoeding zal de KVLO zich ook moeten gaan richten op alle afgestudeerden van deze verschillende sportopleidingen. Dit zal de positie van de KVLO versterken."

Peter Dooijeweerd: "Vereniging, vakbond en kenniscentrum zijn is een complexe uitdaging: van één positie in het maatschappelijke krachtenveld kan dan ook bijna geen sprake zijn. Ik zou graag willen dat we weer een centrale positie op het middenveld gaan innemen als het gaat om 'Goed Leren Bewegen' in en om de school: niet volgen maar leiden! Daarnaast kunnen we leren van andere belangenorganisaties zoals bijvoorbeeld Natuur&Milieu, Greenpeace (met name hoe zij met campagnes hun standpunten onder de aandacht weten te brengen)."

Marianne van Bussel-Schippers: "Het zou goed zijn als de KVLO gezien wordt als hét kenniscentrum als het gaat om het bewegen van kinderen in en rondom de school. Daarbij moeten beide poten van de KVLO, vakvereniging én vakbond, een rol spelen."

Jan Kweekel: "Met alle ontwikkelingen in onze maatschappij is de KVLO van groot belang. Als bewaker en promotor van goed en gezond bewegen, het verkennen en leren van mogelijkheden om te bewegen als life time activiteit maar ook als samen binder in en bij het opvoeden in bewegen in en rondom de school. Waarbij we zichtbaar en hoorbaar moeten zijn op alle vlakken waar dat kan of nodig is. Daarbij de belangen van de leden niet vergetend."

Waar wil je heen met ons vak?

Desiree Simons: "Lichamelijke opvoeding voor elk kind tussen 4 en 18 jaar, minimaal drie keer per week, als integraal onderdeel van schoolbeleid. Door middel van een sportfolio voor iedere leerling vanaf groep 3 van het basisonderwijs, kan het beweeggedrag van kinderen worden gemeten, vastgesteld en kunnen er vervolgens activiteiten aan worden gekoppeld. In groep 3 zou een nulmeting kunnen worden verricht aan de hand van kwalitatieve en kwantitatieve normen (samenwerking met GGD). Vervolgens kunnen in groep 8 en in klas 3 van VO de vervolgmetingen worden verricht. Afhankelijk van de specifieke situatie binnen een school, kan deze samen met sportaanbieders en/of buurt een gezamenlijk aanbod maken voor de leerlingen. Afhankelijk van het individuele sportgedrag kan de leerling dan keuzes maken voor activiteiten binnen en/of buiten de school. De docent lichamelijke opvoeding is daarin de spil tussen aan de ene kant kwalitatief hoogwaardig bewegingsonderwijs binnen de school, de ontwikkeling van het kind op gebied van gezondheid, integratie, sociale ontwikkeling en het creëren van een optimale aansluiting naar een leven lang sport en bewegen."

Hein Bleeksma: "De lichamelijke opvoeder als onbetwiste spil in de ontwikkeling van het kind, niet afhankelijk van het politieke klimaat of budgettaire uitdagingen. Kinderen met minimaal één uur bewegingsonderwijs per dag op hun school, gegeven door een professional. Als we daar eens mee konden beginnen..."

Peter Dooijweerd: "In planmatig 'goed leren bewegen' in en om de school blijft een enorme uitdaging en maatschappelijk belang liggen. Onze leden moeten daarbij het verschil willen blijven maken: we kunnen nog zoveel beter! Mijn persoonlijk uitdaging is ook om te werken aan het imago van ons vak, met name onder schoolleiders (ik kom nog al wat collega's tegen die een ander beeld hebben dan ik). Ook daar is nog een wereld te winnen."

Yvonne Sanders: "We hebben de laatste jaren de maatschappelijke opinie mee. Bewegen is in! Bewegen en gezondheid worden aan elkaar gekoppeld en vele instanties zetten zich in om veel kinderen aan het bewegen te krijgen. Een gevarieerd beweegaanbod in en rondom de school zal kinderen kunnen voorbereiden tot een leven lang gezond bewegen. Ik zou het een mooi streven vinden als wij ons vak zo kunnen gaan inrichten dat straks elke volwassene met plezier terugkijkt naar het beweegaanbod in zijn jeugd waardoor hij/zij blijft deelnemen aan sportactiviteiten."

Marianne van Bussel: "Laten we hopen dat er op het basisonderwijs veel vakleerkrachten komen te werken. Wel vakleerkrachten die goed opgeleid zijn voor deze doelgroep. Goed houdt in mijn ogen in, dat naast kennis en kunde er ook interesse wordt op gebouwd voor de wereld om het lesgeven heen. Deze leerkrachten zullen kinderen goed leren bewegen én een basis leggen voor goed imago van ons vak."

Jan Kweekel: Het vak heeft een stevige en vaste plek voor veel leerlingen, ouders, bestuurders, politici en collega's LO. Ik wil die positie verstevigen en verbreden in het hele maatschappelijke veld. Waarbij innovatie, kwaliteit van het vak en de mensen wordt geborgd."

Basisscholen aan de slag met educatief IK.JIJ.WIJ.-programma

In januari introduceerden NOC*NSF en Olympisch Stadion het Olympisch educatieprogramma 'IK.JIJ.WIJ'. Een compleet educatief programma dat speciaal voor de basisscholen is samengesteld. Inmiddels hebben al diverse scholen gebruikgemaakt van het programma als leidraad voor een projectweek met de Olympische Spelen als thema. De Spelen leven, ook op de basisscholen!

Door Nancy Alders

Het Olympische educatieprogramma IK.JIJ.WIJ. omvat naast het Olympisch lespakket 'Londen 2012', ook sportlessen, spreekbeurtinformatie, handvaardigheidslessen en de afscheidsmusical 'START'. In het Olympisch educatieprogramma staan de drie Olympische kernwaarden excelleren (IK), respect (JIJ) en vriendschap (WIJ) centraal. Kernwaarden die goed inpasbaar zijn in de kerndoelen die worden gesteld aan de docenten en via uiteenlopende lessen educatief belicht worden.

De Overlaet

Basisschool De Overlaet in Rosmalen organiseert ieder jaar een projectweek met een actueel thema. Met de Olympische Spelen voor de deur, staat dit jaar de projectweek in het teken van de Olympische Spelen. Momenteel zit de school middenin de projectweek. Hoewel de Spelen pas in juli zijn, was Jessica Dobbelsteen, lerares bovenbouw, direct overtuigd: "Ik was al een aantal weken geleden op zoek gegaan naar een passend thema. Ik heb actief rondgeneusd op het internet, maar kon maar niets geschikts vinden. Tot ik eigenlijk pas nog geen week geleden de website van IK.JIJ.WIJ. bekeek en daarop het Olympisch Lespakket 'London 2012' vond. Ik was gelijk enthousiast! Na een presentatie voor mijn collega's, waren ook zij overtuigd: het thema van dit jaar worden de Olympische Spelen!"

Jessica is direct de volgende dag, samen met haar collega Ria Almijda, met het lespakket aan de slag gegaan. Jessica: "Het lespakket zit goed in elkaar. Het fijne aan dit lespakket vind ik dat je eigenlijk als leraar bijna zelf niets meer hoeft voor te bereiden. Er staat precies in welke vragen je de leerlingen kunt stellen, welk filmpje het beste past bij het onderwerp en welke passende opdracht je erbij kunt geven. Ook in de sportlessen staat precies omschreven welke sportattributen je nodig hebt en wat de spelregels zijn. Dat scheelt ons echt veel tijd! En, het leuke is dat het IK.JIJ.WIJ-programma veel verschillende onderdelen heeft. Educatieve geschiedenis- en aardrijkskundelessen, maar ook leuke knutselopdrachten en filmpjes en dus sportlessen. Je kunt echt alle kanten op! De leraren hebben nu allemaal een map gekregen waarin kopieën zitten van allerlei werkbladen. Ze hoeven het nu alleen nog maar uit te delen en kunnen gelijk aan de slag!"

De Overlaet haalt alles uit de kast om het Olympische gevoel op de leerlingen over te brengen. Jessica: "We hebben woensdag de projectweek op Olympische wijze geopend! Alle ruim 400 leerlingen waren als sporter verkleed en samen hebben we op het schoolplein het Wilhelmus gezongen en daarna met hoepels de Olympisch Ringen geformeerd. Een zelfgemaakte fakkel zorgde ervoor dat de leerlingen op Olympische wijze naar de klassen werden gebracht! Inmiddels hebben we al bezoek gehad van de Olympische schermer Bas Verwijlen en basketballer Thijs Vermeulen. Zij vertelden over hun sport en hun Olympische ervaringen en gaven korte demonstraties waar de kinderen aan mee konden doen. Daarnaast gaf basketbalvereniging Black Eagles uit Rosmalen een workshop. Ook is sportjournalist Jules Spijkers op bezoek geweest en vertelde over zijn ervaringen als sportjournalist tijdens de Olympische Spelen in Seoul.

Contact:

educatie@olympischstation.nl

Ontslag leerkracht niet kennelijk onredelijk

Een leerkracht werkte al jaren in het onderwijs en de laatste jaren als teamleider. De directeur liet weten geen vertrouwen meer te hebben in haar capaciteiten als teamleider. Er is gesproken over terugkeer naar haar werk als docente. Er is geen akkoord bereikt. Hoe nu verder?

Door: mr. Henny Koelewijn

Uiteindelijk wordt de arbeidsovereenkomst opgezegd wegens gewichtige omstandigheden. De leerkracht heeft beroep aangetekend bij de Commissie van Beroep. Haar beroep wordt gegrond verklaard omdat er onvoldoende is gebleken dat er sprake is van een zodanige vertrouwensbreuk dat voortzetting van het dienstverband niet langer mogelijk is. Zij krijgt een andere functie aangeboden, maar wijst dit aanbod af. Daarop heeft de werkgever de opzegging gehandhaafd. De werkneemster stelt bij de kantonrechter dat het gegeven ontslag kennelijk onredelijk is onder verwijzing naar het oordeel van de Commissie van beroep.

De kantonrechter overweegt dat, nu de werkneemster haar vordering baseert op kennelijk onredelijk ontslag, niet ter beslissing voorligt of de werkgever heeft voldaan aan de verplichtingen die voor hem, naar aangenomen moet worden, voortvloeien uit het oordeel van de Commissie van Beroep. Bij beoordeling van de vordering van werkneemster speelt die beslissing geen rol. Die beslissing laat het gegeven ontslag onverlet evenals het uit de wet volgend systeem dat het uitsluitend aan de kantonrechter is om te oordelen of een ontslag kennelijk onredelijk is of niet. Het standpunt van de werkneemster dat het ontslag per definitie kennelijk onredelijk is, omdat de werkgever het oordeel van de Commissie van Beroep niet heeft gevolgd, is daarom onjuist. De kantonrechter oordeelt dat geen sprake is van kennelijk onredelijk ontslag. Daarbij is doorslaggevend dat de werkneemster het herhaalde aanbod van de werkgever om weer als docente aan de slag te gaan en/of werkzaamheden als remedial teaching te gaan doen, heeft afgewezen, dat de werkgever de werkneemster geruime tijd heeft doorbetaald zonder dat daarvoor werkzaamheden zijn verricht en dat de werkneemster aanspraak kan maken op een wachtgeldregeling.

In de rechtspraak wordt verschillend geoordeeld over de vraag of de civiele rechter bij een toetsing van een ontslag gebonden is aan het oordeel van een Commissie van Beroep in het onderwijs. Gelukkig komen we in dit soort situaties er meestal wel uit gedurende het beroep bij de Commissie of na een positieve uitspraak van de Commissie. Daarbij is het wel van belang niet te lang te blijven focussen op terugkeer in eigen werk, maar open te staan voor andere opties. Vooral als er signalen zijn dat het in het eigen werk niet gaat, bijvoorbeeld qua resultaat, kwaliteit of omdat er conflicten zijn.

In dit geval lijkt het er op dat de kantonrechter zwaar laat meewegen dat terugkeer naar de functie van teamleider niet meer tot de mogelijkheden behoorde en dat reële herplaatsingmogelijkheden door haar van de hand gewezen waren en/of niet uitvoerbaar waren. Hij weegt alle omstandigheden van het geval en weegt de kosten voor de werkgever zwaar mee. Bovendien vindt hij dat zij met haar opleiding en bekwaamheden in staat is weer aan de slag te gaan.
In het onderwijs bestaat bovenwettelijke aanvulling op de uitkering en de werkgever heeft ook al een tijd het salaris doorbetaald. Rechters vinden dit vaak riant.
In deze procedure ging het niet om terugkeer naar werk, maar of het ontslag kennelijk onredelijk was. Herstel van de arbeidsovereenkomst zou nog wel mogelijk zijn geweest, maar eerst moet de kennelijke onredelijkheid beoordeeld worden en de kantonrechter wijst de vordering af. En dan sta je met lege handen; geen vergoeding en ook geen terugkeer.
Kies in een eerder stadium voor een oplossing. Houd niet koste wat het kost vast aan terugkeer in eigen werk, maar overweeg serieus de alternatieven.

Heb je vragen over deze of andere zaken op rechtspositioneel gebied dan kun je je wenden tot de juridische afdeling van de KVLO, te bereiken per e-mail: *juristen@kvlo.nl* en op telefoonnummer 030 693 7678.

Nummer 5
Jaargang 100 - 27 mei 2012

Praktijk katern

Lichamelijke Opvoeding

Levenlang zwemmen,
Voorbeelden uit de kennis-makingsmap van de KNZB

Jeugdlacrosse in Nederland

Zwaaien in de les LO (3)

Met z'n allen aan (de) slag (3)
Een spelleergang van tikspelen naar softbal(vormen)

KVLO

Levenlang zwemmen

Voorbeelden uit de kennismakingsmap van de KNZB

Nederland is een waterland. Water is in allerlei vormen om ons heen. Een vijver in de tuin, de slootjes in de buurt, het zwembad om de hoek. Het belang van kunnen zwemmen is voor iedereen duidelijk. Helaas is het minder vanzelfsprekend dat kinderen die eenmaal kunnen zwemmen, dit als sport gaan beoefenen bij een zwemvereniging. Terwijl dat toch allerlei leuke mogelijkheden biedt, van wedstrijdzwemmen tot schoonspringen, synchroonzwemmen en waterpolo!

Door: Alice Schols

Gelukkig hebben veel scholen contact met zwemverenigingen en zwembaden. Deze contacten kunnen ontstaan naar aanleiding van de zwemlessen, de kennismakingslessen, de Nationale Zwem4daagse of de schoolzwemkampioenschappen.

De KNZB heeft kennismakingslessen ontwikkeld die voor of door scholen ingezet kunnen worden. Er zijn twee mappen met kennismakingslessen; één voor de doelgroep 6-12 jaar en één voor de doelgroep 12-16 jaar. De lessen zijn eenvoudig door iedere lesgever aan te bieden.
Beide producten hebben als doel kinderen enthousiast te maken voor de verschillende zwemsporten en kinderen te helpen een goede keuze te maken om in beweging te komen.

De kennismakingslessen 6-12 jaar en 12-16 jaar (zolang de voorraad strekt) zijn gratis aan te vragen via *levenlang-zwemmen@knzb.nl*, de verzendkosten à € 6.75 zijn voor eigen rekening.
In het lespakket 'Alle waterratten opgelet' (gratis te downloaden via *www.knzb.nl*) staan verschillende 'droge' gymlessen uitgeschreven waarbij kinderen kennismaken met de zwemsport.

Voorbeelden van leskaarten uit de kennismakingsmap zijn hier opgenomen (swimexperience jeugd 12-16 jaar).

Contact:

alice.schols@knzb.nl

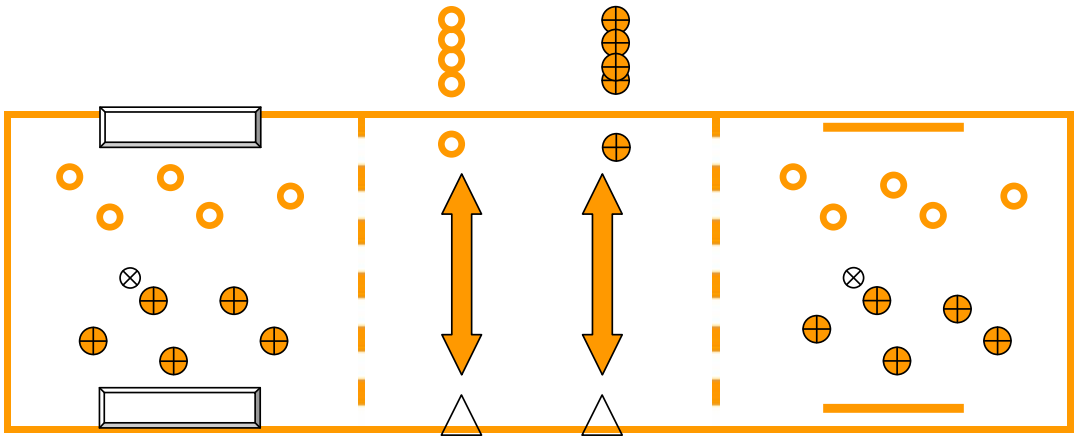
Leskaarten

SwimExperience jeugd 12-16 jaar

Algemene les: *Aqua Fun*

- Er wordt uitgegaan van 30 leerlingen.
- Er wordt gewerkt met zes teams van 5 leerlingen.
- Het zwembad wordt verdeeld in 3 verschillende stations (speelvelden).
- Elk team komt 1 keer bij elk station, er wordt 3 keer 15 minuten gespeeld.

Het zwembad wordt op de volgende manier verdeeld in drie stations:

Station 1:
Waterpolo

Station 2:
Estafettes zwemmen

Station 3:
Waterrugby

Speelschema en puntentelling

Uitgaande van 6 teams kan het volgende speelschema worden gehanteerd:

	Station 1	Station 2	Station 3
Ronde 1 (15 min.)	Team 1 en team 2	Team 3 en team 4	Team 5 en team 6
Ronde 2 (15 min.)	Team 5 en team 4	Team 1 en team 6	Team 3 en team 2
Ronde 3 (15 min.)	Team 3 en team 6	Team 5 en team 2	Team 1en team 4

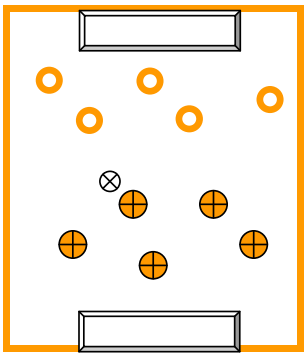
De oneven teams (1, 3, 5) draaien met de klok mee en de even teams (2, 4, 6) draaien in tegenovergestelde richting. Op deze wijze is het doordraaien eenvoudig en nemen steeds twee verschillende teams het tegen elkaar op.

Het team dat wint krijgt meer punten dan het verliezende team. Het aantal gescoorde punten per spel kan genoteerd worden, maar eenvoudiger is het om de volgende puntentelling per spel te hanteren:
Winst = 3 punten
Gelijk = 1 punt
Verlies = 0 punten
Op deze manier is aan het einde van de drie speelrondes het puntentotaal per team eenvoudig op te tellen.

Leskaarten

SwimExperience jeugd 12-16 jaar

Station 1: Waterpolo

Organisatie

- Station met 10 leerlingen: twee teams van 5.
- Er wordt gespeeld in 1/3 van het beschikbare bad.
- Er wordt gespeeld in diep water.
- De wedstrijd duurt 2 x 7 minuten; na de eerste 7 minuten wordt van kant gewisseld.

Arrangement / Materiaal

- 2 doelen
- (waterpolo)bal
- 1 scheidsrechter
- 1 fluit
- scorebord
- waterpolo caps of badmutsen (optioneel)

Opdracht

Scoor zoveel mogelijk punten door de bal in het doel van de tegenstander te gooien.

Regels

Startregel:

- De scheidsrechter geeft een fluitsignaal, waarna de spelers vanaf de eigen doellijn mogen uitzwemmen (pas na het fluitsignaal mogen de spelers de kant loslaten). De scheidsrechter werpt de bal op de middellijn van het speelveld.

Spelregels:

- Er wordt gespeeld met 4 veldspelers en 1 vaste keeper per team.
- De keeper mag niet over de middellijn komen.
- Je mag niet aan de kant of aan het doel hangen.
- Je mag de bal maar met 1 hand gooien en vangen en je mag de bal niet met je vuist slaan. De keeper mag de bal wel met 2 handen vangen.
- Je mag de bal niet onder water houden.
- Je mag de tegenstander niet vasthouden of onder water duwen.
- Als de bal de doellijn passeert buiten het doel en de bal is het laatst geraakt door de aanvallende partij geeft de scheidsrechter een doelworp. Als de bal het laatst is geraakt door de verdedigende partij geeft de scheidsrechter een hoekworp. Een hoekworp wordt genomen vanuit de hoek aan de zijkant waar de bal over de doellijn is gegaan.
- De scheidsrechter geeft een vrije worp nadat een overtreding is gemaakt. Uit een vrije worp mag niet rechtstreeks gescoord worden.

Wisselregel:

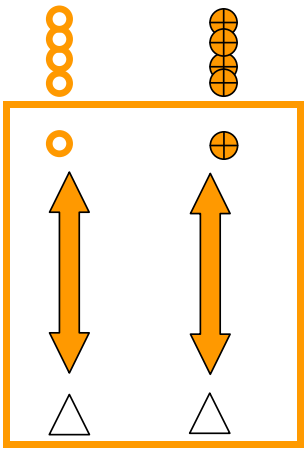
- Wanneer een doelpunt gescoord is moeten alle spelers terug naar de eigen helft (aan de kant van de eigen keeper). De partij die een tegendoelpunt heeft gehad mag na het fluitsignaal de bal in het midden uitnemen. De bal moet achteruit naar een speler op eigen helft gegooid worden.

KNZB kennismakingslessen VO © 2009

Leskaarten

SwimExperience jeugd 12-16 jaar

Station 2: Estafettes wedstrijdzwemmen

Organisatie

- Station met 10 leerlingen: twee teams van 5.
- Er wordt gezwommen in 1/3 van het beschikbare bad.
- Er wordt gezwommen in diep water.
- Totale speelduur is 15 minuten, dit betekent ongeveer 5 minuten per opdracht.

Arrangement / Materiaal

- 2 matten, banden en/of luchtbedden
- 2 (waterpolo)ballen
- 2 pionnen
- 1 scheidsrechter
- 1 fluit
- stopwatch
- scoreformulier

Opdracht

Leg zo snel mogelijk met jouw team de afgesproken afstand af en probeer eerder te finishen dan het andere team. Hierbij gelden de volgende onderdelen:

1. Zwem de afstand op de buik (keuze uit vrije slag of schoolslag).
2. Zwem de afstand op de buik, waarbij een (waterpolo)bal moet worden meegenomen (keuze uit vrije slag of schoolslag).
3. Leg de afstand af op een mat, band of luchtbed (voortbewegen d.m.v. beenbeweging).

Regels

Startregel:

- De eerste zwemmer staat klaar op de badrand. De andere teamleden wachten achter de badrand. Bij het fluitsignaal mag de eerste zwemmer te water gaan (duiken of springen).
- *Bij ondiep water wordt er gestart vanuit het water.*

Wisselregels:

- Elk teamlid zwemt de afstand heen en terug. Aan de overkant moet je de pion aantikken, voordat je aan de terugweg mag beginnen.
- Het volgende teamlid mag pas starten wanneer de voorganger de kant heeft aangetikt en/of het materiaal heeft overgegeven.

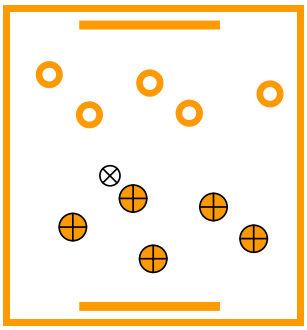
Stopregel:

- Het team waarvan de laatste zwemmer als eerste aantikt heeft gewonnen.

Leskaarten

SwimExperience jeugd 12-16 jaar

Station 3: Waterrugby

Organisatie

- Station met 10 leerlingen: twee teams van 5.
- Er wordt gespeeld in 1/3 van het beschikbare bad.
- Er wordt gespeeld in borstdiep of heupdiep water.
- De wedstrijd duurt 2 x 7 minuten; na de eerste 7 minuten wordt van kant gewisseld.

Arrangement / Materiaal

- 2 doelen
- (waterpolo)bal
- 1 scheidsrechter
- 1 fluit
- scorebord
- waterpolo caps of badmutsen (optioneel)

Opdracht

Scoor zoveel mogelijk punten door de bal bij de tegenstander met twee handen tegen de achterwand aan te drukken.

Regels

Startregel:

- De scheidsrechter werpt de bal op de middellijn van het speelveld. Na het fluitsignaal mogen de spelers vanaf de eigen doellijn naar de bal toe zwemmen om in balbezit te komen. Pas na het fluitsignaal mogen de spelers de kant loslaten.

Spelregels:

- Er wordt gespeeld met 4 veldspelers en 1 vaste keeper per team.
- De keeper mag niet over de middellijn komen.
- Je mag lopen met de bal. De bal moet daarbij boven water blijven.
- Je mag alleen achterwaarts en zijwaarts gooien (met 1 hand of met 2 handen).
- Je mag de tegenstander niet wegduwen of je tegen hem/haar afzetten.
- Je mag de bal uit de handen van de speler in balbezit pakken. De tegenstander mag daarbij bij het middel worden vastgepakt.
- Als je wordt vastgepakt moet je de bal binnen 3 seconden afspelen.

Wisselregel:

- Wanneer er een doelpunt gescoord is, moeten alle spelers terug naar de eigen helft (aan de kant van de eigen keeper). De partij die een tegendoelpunt heeft gehad mag na het fluitsignaal de bal in het midden uitnemen. De bal moet dan achteruit naar een speler op de eigen helft gegooid worden.

KNZB kennismakingslessen VO © 2009

Leskaarten

SwimExperience jeugd 12-16 jaar

Tips voor de lesgever
Station 1 en 3: Waterpolo & Waterrugby

Loopt het?	Tips
Wordt er te ruw gespeeld?	- Wijs de leerlingen op de regels en handhaaf deze streng. - Stuur spelers voor bepaalde tijd uit het water bij een (herhaalde) overtreding van de regels.

Lukt het bijna?	Tips
Hebben leerlingen moeite om de bal te vangen?	- Regel: de bal mag met 2 handen worden gevangen. - Gebruik een kleinere bal.
Wordt de bal niet ver gegooid?	- Zorgen voor meer beenstuwing om hoger uit het water te komen. - Regel: de bal mag met 2 handen gegooid worden. - Bij waterrugby: laat spelers ook voorwaarts gooien.
Wordt er onvoldoende overgespeeld?	- Regel: minimaal 3 x overspelen, voordat op doel mag worden geschoten.
Wordt er niet gescoord?	- Spelen zonder keeper. - Minder spelers: werken met wisselspelers. - Bij waterrugby: laat spelers ook voorwaarts gooien.

Lukt het goed?	Tips
Wordt er makkelijk gescoord?	- Spreek een minimale afstand af van waar er op doel mag worden geschoten. - Regel: minimaal 3 x overspelen, voordat op doel mag worden geschoten.

Leeft het ?	Tips
Zijn de partijen van ongelijk niveau?	- Deel zelf de teams in. - Creëer bij ongelijke partijen een overtalsituatie voor de mindere partij.
Hoe kun je goede leerlingen een uitdaging geven?	- Geef leerling een taak als scheidsrechter of meespelende coach. - Laat leerlingen regelmatig van taak wisselen: keeper, verdediger en aanvaller.

Jeugdlacrosse in Nederland

Lacrosse, velen hebben er weleens van gehoord of hebben de sport op tv (onder andere bij Holland Sport) voorbij zien komen. Er zijn echter maar weinig Nederlanders die het spel lacrosse ooit in het echt hebben gezien. Amerika's oudste sport en Canada's nationale sport is in Nederland nog relatief onbekend, maar Nederland Lacrosse werkt er hard aan om hier verandering in te brengen.

Door: Jinte Veldman en Amy Zeegelaar

Er wordt geknokt om de sport te introduceren bij een jonger publiek (12-17 jaar). Hiertoe is in 2010, door Nederland Lacrosse, een officiele Jeugdcommissie opgezet die clubs, verenigingen, jeugdinstanties en jeugdbegeleiders adviseert en faciliteert bij het promoten en opstarten van jeugdlacrosse. Het opzetten van een professionele jeugdlacrossecompetitie is het hoofddoel van deze commissie. Zo worden er clinics en presentaties gegeven op middelbare scholen en sportclubs, en ondersteunt de commissie bestaande lacrosseverenigingen met het opstarten van een jeugdteam. In dit artikel volgt een beschrijving van de relatief nieuwe sport inclusief voorbeelden van activiteiten geschikt voor de lessen lichamelijke opvoeding.

Het begin

Het waren studenten uit Maastricht die in 2000 de eerste Nederlandse lacrosseverenigingen opzetten en lacrosse daarmee officieel in Nederland introduceerden. In 2003 werd de eerste competitiewedstrijd gespeeld tussen de heren van Maastricht en Amsterdam, drie jaren later werd het eerste damesteam opgericht. De overkoepelende sportbond Nederlandse Lacrosse (2005) kent inmiddels 25 aangesloten verenigingen en dit aantal neemt gestaag toe. De volgende grote doorbraak voor lacrosse in Nederland is het Europees Kampioenschap dat in juni 2012 in Amsterdam gehouden zal worden.

Herkomst

De herkomst van lacrosse, ook wel 'kleine oorlog' genoemd, ligt bij Noord-Amerikaanse indianen. Het waren echter de Franse kolonisten die in 1856 het eerste officiële en professionele lacrosseteam oprichtten in Montreal (Canada).

Vanaf het begin van de twintigste eeuw werd lacrosse in Noord-Amerika steeds populairder en tegenwoordig is het een van de belangrijkste sporten die op Anglo-Amerikaanse middelbare scholen en universiteiten wordt gespeeld.

Het spel

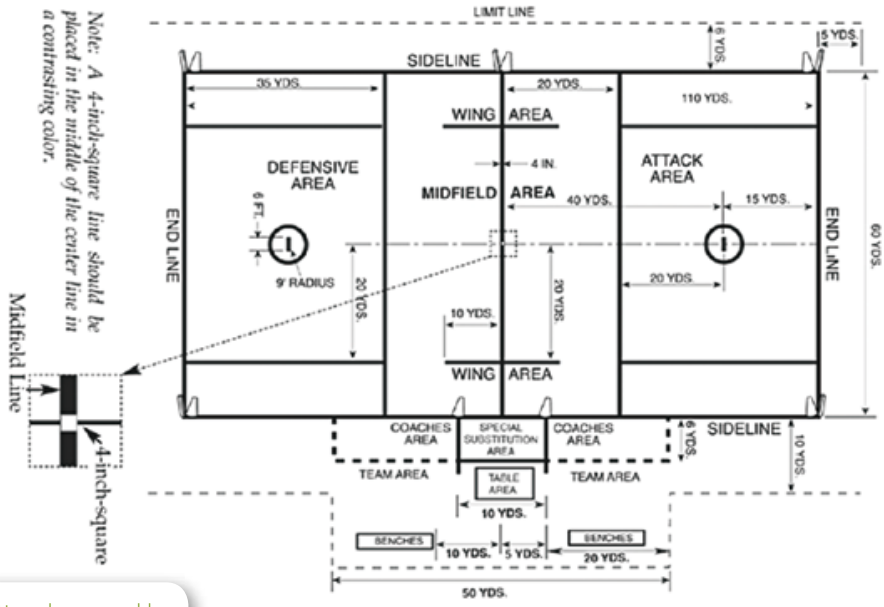
Lacrosse is een snelle, tactische en technische teamsport voor dames en heren. De sport is een combinatie van bekendere sporten als basketbal, hockey en American football. Het spel wordt gespeeld op een (kunst)grasveld ongeveer ter grootte van een hockeyveld. Spelers dragen tijdens het spel een stick in de hand met aan het uiteinde een netje waarmee de bal wordt overgegooid. De lacrossebal is van massief rubber, iets zachter dan een hockeybal en heeft het formaat van een honkbal. Het doel van het spel is om de bal met behulp van de stick in het doel van de tegenstander te krijgen. Bij herenlacrosse zijn vormen van fysiek contact toegestaan, bij dameslacrosse niet. De regels en het spel van de heren en dames verschillen hierdoor sterk.

Herenlacrosse

Een herenteam bestaat uit maximaal 23 man, waar van er tien in het veld staan: drie aan-

Noord-Amerikaanse indianen speelden al lacrosse

Herenlacrosseveld

vallers, drie middenvelders, drie verdedigers en één doelman. De bal wordt onderling door de lucht overgespeeld, en beide teams proberen de bal van elkaar te veroveren door de tegenstander te dwingen tot fouten, het uitdelen van bodychecks of het checken (slaan) op de stick. Over hoe dit precies is toegestaan bestaan strenge regels. Een lacrossewedstrijd wordt gespeeld in vier delen van 20 minuten. Een groot verschil met vele andere sporten is dat na elk deel, en na iedere goal het spel hervat wordt middels een *face-off*. Gedurende de *face-off* strijden twee spelers, één van ieder team, in het midden van het veld om de bal en mag de rest pas in beweging komen zodra de bal loskomt van de twee spelers.

Spelmateriaal
Bij het spelen van herenlacrosse is het dragen van een helm en handschoenen verplicht. Daarnaast dragen de meeste spelers ook een toque, een borstkasbeschermer en elleboogbeschermers. Het belangrijkste onderdeel is de stick. De kop (*head*) van een lacrossestick is van kunststof, het net is van touw. De stick (*shaft*) is meestal van metaal of kunststof, maar soms nog van hout. De stick van een verdediger is maximaal 1.83 meter lang, de stick van de overige veldspelers is maximaal 1.07 meter. De stick van de keeper heeft een aanzienlijk grotere *head* zodat de bal makkelijker is te vangen.
Hoewel het spel hard en snel is, men bodychecks mag gebruiken en mag slaan op de stick van de tegenstander, staat de sportiviteit altijd hoog in het vaandel. Onsportief gedrag en spelregelovertredingen worden met tijduitsluiting bestraft.

Het speelveld
Er wordt gespeeld op een hockey-, voetbal-, of rugbyveld. Het veld moet minstens 100 meter bij 50 meter zijn (zie afbeelding). Het doel staat ongeveer negen meter in het veld waardoor het mogelijk is om achter het doel om te spelen. De belangrijkste veldlijnen zijn de lijnen rond het doel en de buitenspellijnen (*restrainer lines*). De buitenspellijnen bevinden zich op ongeveer een kwart van het veld. Tijdens de *face-off* moeten de verdedigers en aanvallers achter deze lijnen blijven totdat één van de teams balbezit heeft.

Dameslacrosse

Een damesteam bestaat uit twaalf veldspelers: drie aanvallers, vijf middenvelders, drie verdedigers en één keeper. De wedstrijd duurt twee keer 30 minuten en spelers kunnen, net als bij herenlacrosse, gedurende het spel onbeperkt gewisseld worden. Dameslacrosse wordt veelal vergeleken met hockey, waarbij de bal door de lucht gaat in plaats van over de grond. Met de stick mag de bal worden gegooid, gevangen, en van de grond worden geschept. Lopen en rennen met de stick in de hand is toegestaan. De stick wordt verder gebruikt om de bal in de verdediging tegen te houden of om de stick van de tegenstander te *checken*: het met de kop van de stick slaan op de kop van stick van de tegenstander met de bal.

Spelmateriaal
Het verschil tussen een dames- en een herenlacrossestick zit voornamelijk in het netje (*pocket*), deze is minder diep bij de dames wat het spel iets moeilijker maakt. De dames gebruiken echter dezelfde rubberen bal en hetzelfde doel (180 x 180 cm) als de heren. In tegenstelling tot de spelersoutfit van de heren is alleen het dragen van een gebitsbeschermer (bitje) verplicht. Een speler kan er zelf voor kiezen om een oogbeschermend masker en/of handschoenen te dragen.
Het dameslacrosseveld is even groot als dat van de heren, maar verschilt in de belijning (zie afbeelding). Zo is de doelcirkel groter, zijn de buitenspellijnen anders gepositioneerd en is er een middencirkel.

Regels
Dameslacrosse is een non-contact sport, en kent strenge regels om de veiligheid te ››

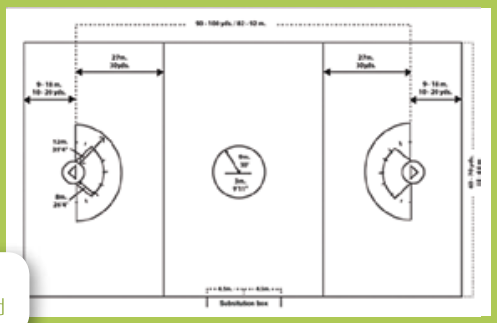

FOTO: INTERNET

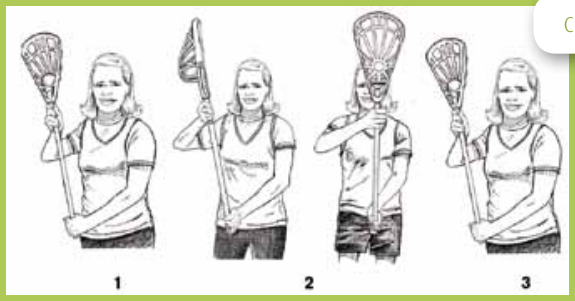
Dameslacrosse

Contact:

jeugd@nederlandlacrosse.nl

Dames-lacrosseveld

Cradling

waarborgen: zo wordt (onopzettelijk) fysiek contact als duwen direct gestraft. Ook is het verboden met een stick in de buurt van een speelster haar hoofd te komen. In de twee belangrijkste scoringsgebieden rond het doel gelden nog een aantal andere regels waardoor het gebruiken van snelheid en tactiek een grotere rol spelen. De *face-off* ter hervatting van het spel bij de heren is de *draw* bij de dames en gebeurt in de lucht.

Jeugdlacrosse

Bestaande clubs en enthousiaste jongeren buiten verenigingen zijn actief bezig met het ontwikkelen van jeugdteams. Deze teams worden vaak opgezet door jongeren die bijvoorbeeld in het buitenland lacrosse hebben gespeeld en het zo leuk vonden dat ze er in Nederland mee door wilden gaan. De oprichtster van het jeugdlacrosseteam bij Alphen aan den Rijn zegt hierover: "Ik kan echt iedereen aanraden om een jeugdteam te beginnen. Het is niet alleen goed voor de groei van lacrosse in Nederland, je krijgt er ook nog eens een geweldige ervaring voor terug. De groei van de speelsters en de internationale potentie voor elke speelster [WK en EK voor onder de 19] zorgen ervoor dat het een leuke uitdaging is voor iedereen die lacrosse een geweldige sport vindt". Jongeren die graag lacrosse willen spelen, kunnen vooralsnog terecht bij startende jeugdteams in Den Haag, Alphen aan den Rijn, Utrecht of Nijmegen. Daarnaast bestaat er de mogelijkheid om in nauwe samenwerking met Nederland Lacrosse een jeugdteam in de eigen stad op te richten. Voor de jeugdteams worden toernooien en vriendschappelijke wedstrijden georganiseerd in aanloop naar een professionele jeugdlacrossecompetitie eind 2012.

Clinics

Jeugdlacrosseclinics zijn de ultieme manier om jongeren op een leuke, leerzame en praktische manier kennis te laten maken met lacrosse. Ervaren (gediplomeerde) lacrossespelers en zelfs leden van het Nationaal lacrosseteam brengen jongeren de basisprincipes bij. Tijdens een clinic worden de spelregels van jeugdlacrosse uitgelegd en krijgen de cursisten les in het gooien, vangen en oppakken van de bal. Daarnaast wordt er geoefend met het schieten op doel, het rennen met de bal en simpele verdedigings- en aanvalstechnieken. Al het benodigde spelmateriaal wordt door de Jeugdcommissie verzorgd. Deelnemers dienen zelf alleen voor sportkleding, een handdoek en water te zorgen. De Jeugdcommissie vraagt een kleine vergoeding voor het verzorgen van de clinic. De hoogte van de vergoeding is afhankelijk van het aantal deelnemers, de duur en de locatie. Clinics kunnen aan zowel docenten als leerlingen worden gegeven, een officieel lesplandocument hiervoor is in de maak. Dit om de kwaliteit, zowel technisch als pedagogisch-didactisch, te kunnen garanderen.

Jeugdlacrosse en LO-lessen

Lacrosse is de perfecte sport voor in de les LO. Het is nieuw, stoer, actief, snel, vraagt om inzicht en is leuk voor iedereen. Onderstaand een aantal tips en voorbeeldactiviteiten voor in de les LO jeugdlacrosse.

Een les begint met een uitleg van de basisregels (jongens, meisjes of gemengd) en bedoelingen van jeugdlacrosse. Vervolgens oefenen de kinderen in groepjes van twee met gooien en vangen. De clinic gaat verder met uitleg en het oefenen van:

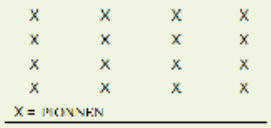
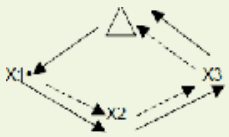
- *scooping*, de bal van de grond opscheppen
- *cradling* waardoor de bal in het netje blijft zitten tijdens het lopen of rennen met de stick (zie afbeelding)
- *linedrill* waarbij de bal in de loop wordt gegooid en gevangen.

Jeugdclinic

Tips voor lacrosse als LO-activiteit

- gebruik zachte lacrosseballen
- geen stick-op-stick contact
- geen lichaam-op-stick of lichaam-op-lichaam contact
- te allen tijde twee handen aan de stick
- een bal op de grond mag niet met de stick (het netje) worden gedekt
- een maximum van twee spelers die om een bal op de grond strijden
- minimaal driemaal overspelen alvorens er mag worden gescoord
- een aanvaller mag de bal niet langer dan drie seconden vasthouden als hij/zij verdedigd wordt
- partijtjes: drie tegen drie, vijf tegen vijf of zeven tegen zeven.

Activiteiten/doelen	Organisatie
● geschiedenis van de sport jeugdlacrosse in Nederland ● verschillen dames- en herenlacrosse	● tonen beeldmateriaal lacrossewedstrijd ● tonen officieel spelmateriaal heren en dames ● uitleg basisregels en veldopbouw
● gewend raken aan de stick ● demonstratie stickgreep	● plaats de leerlingen in een grote cirkel en laat hen een stick oppakken en ermee bekend raken ● demonstreer de manier waarop een stick dient te worden vastgehouden en laat de leerlingen dit imiteren ● laat leerlingen op basis van gevoel de persoonlijke voorkeurshand (de sterke hand) bepalen ● oefen de stickgreep met de sterke en de zwakke hand
● demonstreren *cradling* ● theoretische uitleg centrifugekracht en nut *cradling*	● demonstreer en oefen *cradling* in een grote kring van leerlingen ● laat leerlingen de stick verticaal houden en deze naast het oor van de voorkeurshand plaatsen ● de ellebogen van het lichaam af staan, alsof je een boom knuffelt ● het bewegen van de stick van oor-tot-oor ter hoogte van de neus met de open kant van de kop naar het gezicht toe (twee handen aan de stick) ● oefenen de greep en de beweging zonder en daarna met bal in de stick
● oefenen met *cradling* ● 	● leerlingen dienen joggend om de pionnen te slalommen met de stick in de hand en de bal in het net ● wanneer het bovenstaande goed gaat, kunnen leerlingen het zelfde doen maar dan *cradle'nd* ● leerlingen de zelf bedachte slalombeweging van een medeleerling laten imiteren
● demonstratie scooptechniek (het opscheppen van de bal vanaf de grond)	● buigen van de knieën en het lichaam laag bij de grond houden ● de stick bijna parallel aan de grond en achter de bal plaatsen ● de voet aan de kant van de voorkeurshand naast de bal plaatsen en de kop van de stick onder de bal plaatsen ● het hoofd/gezicht/neus van de speler moet zich recht boven de bal bevinden ● de bal met de hele stick in één beweging opscheppen ● kom met het gehele lichaam omhoog en breng de kop van de stick direct richting het eigen hoofd (alsof je de bal wilt kussen) en begin direct met *cradling*
● oefenen met schieten ● 	● leerlingen groeperen zich in een halve cirkel acht meter van doel ● om de beurt schieten leerlingen vanuit een van de vijf punten op het doel
● oefenen met schieten en opscheppen grondballen ● 	● de groep verdelen in groepjes van drie of vier ● de groepjes staan rondom een cirkel met daarin een aantal ballen ● de afstand tot de cirkel is 10-15 meter ● een persoon uit elk groepje begint als verdediger en staat tussen zijn doel en de cirkel in ● na het 'go' signaal rent de eerste persoon in de groep in de cirkel en schept een bal van de grond ● de speler rent met de bal in de stick terug naar zijn goal en probeert te scoren terwijl hij wordt verdedigd ● na het schot op doel wordt deze speler de verdediger en de 'oude' verdediger neemt plaats in de rij van zijn groepje ● de oefening gaat door totdat alle ballen in de cirkel weg zijn ● ballen buiten de cirkel mogen niet worden opgeraapt
● oefenen met schieten ● 	● leerlingen verdelen in groepjes van drie ● X1 begint met de bal, gooit deze naar X2 en rent naar de plaats van X2. X2 gooit de bal naar X3 en rent naar de plaats van X3. X3 schiet de bal in het doel, haalt de bal terug en gooit deze naar X1
● partijspel ● driemaal foutloos overspelen is een punt	● zoveel mogelijk teams, zeker in het begin, dan komt iedereen vaak aan de bal ● zet het aantal benodigde vakken uit. Dat mag groot zijn, want dan kan er goed vrijgelopen worden ● bedoeling is dat een van de teams de bal drie keer goed overspeelt voor een punt ● bal uit: is naar de tegenstander. Checken, duwen, voeten, handen zijn allemaal niet toegestaan en betekent bal naar tegenstander ● als de bal valt of in handen van de tegenstander komt, opnieuw beginnen met tellen. ● begin met een dames draw (twee mensen met sticks tegen elkaar in het midden met de bal erin, de rest er vier meter vandaan en aftellen, dan moet de bal boven beide hoofden uitkomen om het spel te beginnen).
● partijspel ● vangen in een vak is één punt	● liefst weer zoveel mogelijk teams: vijf of zes mensen per team maximaal ● zet een veld uit, met aan beide uiteinden een vak ● eerst drie keer overgooien binnen een team en daarna mag er één speler in het vak gaan staan om de bal te vangen. als deze gevangen is, is dat een punt ● meerdere mensen van het team in het vak is geen punt, tegenstander mag ook niet in het vak ● voor de rest gelden dezelfde regels als bij de drie foutloos overspelen variant

Hierna kan in verschillende activiteiten aan tactiek en inzicht worden gewerkt. Ter afsluiting kan er een partijtje worden gespeeld, met aangepaste aantallen om ervoor te zorgen dat elke leerling voldoende betrokken wordt en dus veel leermomenten krijgt.

Mocht je geïnteresseerd zijn in lacrosse bij jou op school, dan kun je contact opnemen met de Jeugdcommissie via: *jeugd@nederlandlacrosse.nl*

Meer informatie over lacrosse is te vinden op de website van Nederland Lacrosse: *www.nederlandlacrosse.nl*

Jinte Veldman is secretaris en Amy Zeegelaar is voorzitter van de Jeugdcommissie van Nederland Lacrosse ◀

Zwaaien in de les LO (3)

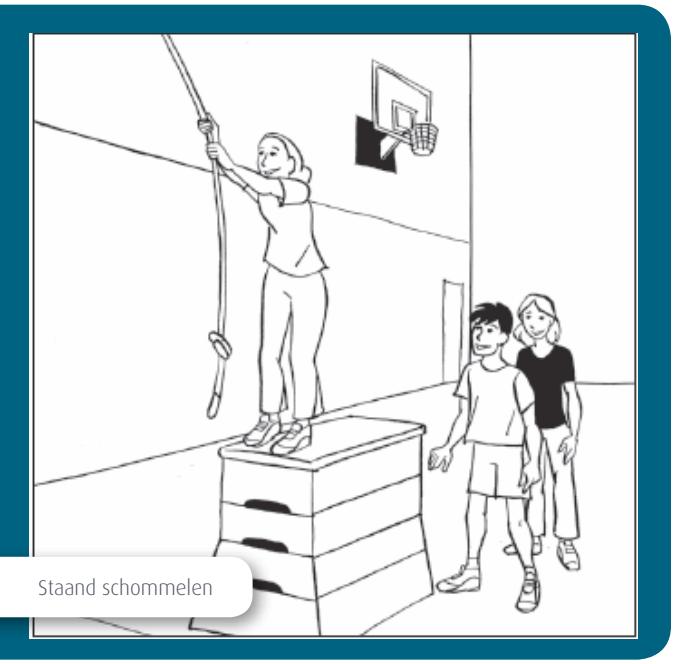

In LO 2 en LO 4 van dit jaar zijn artikelen verschenen over zwaaien in de les LO. Zwaaien is een uitdagend onderdeel van de LO-les. Het eerste artikel behandelde het trapezezwaaien. In het tweede artikel werd vervolgd met ringzwaaien. Dit derde en laatste artikel behandelt touwzwaaien. Een aantal activiteiten zijn ontleend aan het 'Basisdocument bewegingsonderwijs voor het voortgezet onderwijs'. Hiervan is de tweede druk verschenen.

FOTO: HANS DIJKHOFF

Door: Maarten Massink

Zwaaien heeft iets spannends door het (blijven) loskomen van de grond. Daarmee wordt het een uitdagend spel met de zwaartekracht. Bij touwzwaaien kun je staand of zittend op de knoop schommelend zwaaien, of hangend zwaaien aan je handen. De grip bij hangend zwaaien vraagt bijzondere knijpkracht en buigkracht in de armen. Hierdoor wordt er bij hangend zwaaien aan de touwen vooral direct in de voorzwaai afgesprongen. Het afspringen na een hoge zwaai vanaf kast of wandrek op een landingsmat (met halve draai) of verhoogde landingsplaats geeft extra uitdaging.

Staand schommelen

Staand schommelen op touw

Arrangement

Een hoge kast als vertrekvlak. Vanaf de kast. Een touw op zwaaiafstand met knoop of schotel. Onder de zwaaibaan zijn turnmatjes neergelegd.

Opdracht

Spring vanaf de kast tot stand op de knoop. Probeer door vaart te maken zo hoog mogelijk te schommelen. Rem zelf de zwaai weer af door de juiste bewegingen en timing. Ga als de vaart eruit is zitten op de knoop en stap af.

1 De eerste moeilijkheid is het opspringen tot stand op de knoop. Als dit niet lukt, kun je beginnen met opspringen tot zit op de knoop en daarna rustig uitzwaaien.
2 Als het opspringen tot zit gelukt is kun je proberen op te springen tot stand en proberen de zwaai te vergroten door mee te bewegen met inveren en uitstrekken op het goede moment. Laat je uitzwaaien, ga zitten en stap af.
3 Probeer met opspringen een ruime zwaai mee te nemen en door meebewegen deze zwaai te vergroten. Door tegengesteld te bewegen probeer je nu zelf de zwaai af te remmen zodat je sneller vaart mindert. Ga dan zitten en stap af.
4 Neem met naar achteren opspringen een nog ruimere zwaai mee. Probeer snel tot een flinke zwaaivergroting te komen, om daarna met weinig zwaaien zelf je zwaai weer af te remmen, te gaan zitten en af te stappen.

Zie hiervoor de filmpjes die staan op de SLO site:
http://bewegingsonderwijs.slo.nl/voortgezet/onderbouw/video/verbeteren/bd_turnen/

Uitbreiding

Extra uitdaging: probeer een aangegeven hoogte te bereiken. Wie kan in zo min mogelijk zwaaien de aangegeven hoogte bereiken en daarna de zwaai zelf weer afremmen, zitten en afstappen.

Regelopdracht

Leerlingen kunnen met elkaar een hoogte afspreken die gehaald moet worden en helpen bepalen wanneer de afgesproken hoogte gehaald is en in hoeveel zwaaien.

Zwaaien hangend aan touw, hoog afspringen met halve draai

Arrangement

Starten vanaf meerdere startplekken; mat, bank, halfhoge kast, hoge kast, schuin wandrek. Onder de zwaaibaan liggen turnmatten of een lange mat. De landingsplaats is een turnmat bij een lage startplaats (mat, bank of halfhoge kast) en een landingsmat bij een hoge startplaats (hoge kast of wandrek).

Opdracht
Spring op tot zwaai en spring af op de landingsplaats met een halve draai zodat je eindigt met je gezicht richting startplaats. Probeer steeds van een hogere startplaats te vertrekken en meer zwaai mee te nemen door schuin naar achteren omhoog te springen. Spring in de voorzwaai af op het 'dode punt' zodat je stilstaat in de landing op je voeten. Je mag alleen een stapje hoger als je landing in balans is.

Uitbreiding
Door een lijntje te spannen tussen twee (hoogspring)standaards waarover afgesprongen moet worden kun je het uitdagender maken. De afstand tot dit lijntje moet nauwkeurig bepaald worden. Hoe hoger er gezwaaid wordt des te groter de zwaaiuitslag, des te verder moeten de palen naar achter gezet worden zodat het zwaaiende touw bij het afspringen het lijntje net niet raakt. Voor de veiligheid dienen leerlingen de twee standaards vast te houden.

Tevens moet het lijntje zo gelegd worden op de steuntjes dat de steuntjes om en om gericht zijn. Op deze manier kan het lijntje eraf vallen als het geraakt wordt in de voorzwaai (benen niet hoog genoeg) of in de achterzwaai (te lang vasthouden). In beide gevallen moet het lijntje eraf kunnen vallen, anders kunnen de standaards omvallen.

Regelopdracht
Leerlingen moeten met elkaar de afstand van de (hoogspring)standaards steeds zodanig afstellen dat het zwaaitouw niet tegen het lijntje aanzwaait. Tevens moeten zij er op letten dat de steuntjes de goede kant op staan en de standaards vasthouden.

Zwaaien hangend aan touw, afspringen met landing op verhoogd vlak

Arrangement
Starten vanaf meerdere startplekken en landen op meerdere landingsplekken.
1 Van bank tot bank.
2 Van half hoge kast tot half hoge kast.
3 Van hoge kast tot hoge kast.
4 Van hoge kast/wandrek/bok tot bok.
5 Van hoge kast/wandrek/bok tot evenwichtsbalk (of verhoogde bank tussen kasten, stevig opgehangen).

Onder de zwaaibaan met hoge start- en landingsplaatsen liggen turnmatjes. Bepaal nauwkeurig de afstand van de landingsplaats. Dit is cruciaal voor het slagen van deze actie. Een landingsplaats net iets te dichtbij is gevaarlijk (tegen aan zwaaien), te veraf geeft geen succesvolle landing.

Opdracht
Spring vanaf de startplaats schuin naar achteren op tot zwaai en land met een golfbeweging met twee voeten tegelijk op de landingsplaats. Probeer in balans te landen en te blijven staan. Je gezicht blijft naar voren gericht in de zwaairichting. Je mag pas naar de volgende situatie als de vorige gelukt is.

Uitbreiding
Je kunt het nog iets uitdagender maken door de landing op het verhoogde vlak (kast of bok) te vervolgen met een aansprong naar een zwaaiende trapeze. Dit wordt des te uitdagender als je het zwaaien zo kiest (timing) dat de tijd tussen de landing en start van de volgende zwaai zo kort mogelijk is. In sommige gevallen (afhankelijk van niveau en zwaai-inrichting) kan er zelfs direct van touw naar trapeze gezwaaid worden zonder tussenkomst van een landingsplaats. De landing van de tweede zwaai met de trapeze kan zijn op een landingsmat of op een volgend hoog landingsvlak (kast of bok). De zwaaibanen beveiligen met turnmatjes.

Regelopdracht
Hulpverlenen door bij de hoge landingsplaatsen indien nodig degenen die landen in de rug te ondersteunen. Elkaar helpen met de timing waardoor leerlingen zo kort mogelijk op de hoge landingsplaats staan bij doorgaan naar de trapezezwaai.

Bokspringen in zwaaiend touw

Arrangement
Bok met springplank, daarachter een landingsmat en een zwaaitouw. De landingsplaats achter de bok is op zo'n afstand van het ophangpunt van het touw dat er bij vastpakken van het touw gezwaaid kan worden. Achter de bok staat de docent als hulpverlener. Onder de bok zit een leerling die het zwaaitouw vasthoudt.

Opdracht
De leerlingen maken eerst een spreidsprong over de bok. Differentiëren is noodzakelijk. De bok is afgesteld op de hoogte die leerlingen gecontroleerd kunnen halen (niveaugroepjes!). De docent staat achter de bok als hulpverlener. Dat maakt dat dit alleen in niveaugroepjes gedaan kan worden omdat de docent op deze plek nodig is als hulpverlener.

Vervolgens wordt een touw schuin en strak tegen de bok gehouden door een leerling die onder de bok zit. Alleen leerlingen die gecontroleerd bokspringen mogen het volgende proberen. Maak een spreidsprong over de bok en probeer na de afzet op de bok het touw hoog te grijpen zodat je meteen door kan gaan in zwaaien. Spring af op het dode punt op de landingsmat. Belangrijk is dat de leerlingen eerst afzetten met hun handen op de bok en dan pas het touw pakken. Je mag niet meteen over de bok springen en zonder afzet op de bok het touw pakken (gevaar). De docent beveiligt de sprong. De leerling onder de bok houdt het touw net zolang (licht) vast tot deze vanzelf uit zijn handen gaat.

De volgende stap is dat de leerling onder de bok het touw loslaat en dat de springende leerling zijn moment van aanloop zo kiest (timing) dat hij na de spreidsprong over de bok het zwaaiende touw pakt. De docent staat zo opgesteld dat hij niet het zwaaiende touw tegen zich krijgt, maar wel kan vangen wanneer nodig.

Uitbreiding
Dit kan ook gedaan worden met een minitrampoline als afzetondersteuning. De bok gaat dan uiteraard hoger. Dit vraagt wel volledige beheersing van het met minitrampoline spreidspringen over de bok.

Regelopdracht
Niveaugroepen maken en helpen bij het aangeven van het touw onder de bok. Helpen bij timing van de aanloop bij bokspringen in zwaaiend touw.

Dit was het laatste artikel in een reeks over zwaaien in de lessen LO. De praktijk heeft bewezen dat van het zwaaien een blijvende aantrekkingskracht uitgaat de zwaartekracht bij herhaling uit te dagen. Vandaar dat zwaaien een dankbare activiteit is om aan te bieden. Leerlingen raken niet snel uitgezwaaid.

Literatuur:
(2007), Ten Brinke, G., Basisdocument bewegingsonderwijs voor de onderbouw van het voortgezet onderwijs. Zeist, Jan Luiting Fonds
(2002) Breukelman, H., e.a., Allround vmbo (onderbouw en bovenbouw). Groningen, Wolters Noordhoff

Tekening: Sanne Miltenburg

Contact:

m.massink1@upcmail.nl

Met z'n allen

aan (de) slag (3)

Een spelleergang van tikspelen naar softbal(vormen)

Major league baseball. New York City. Yankee stadium. New York Yankees vs Detroit Tigers. 52.000 uitzinnige toeschouwers genieten van.....een tikspel met vrijplaatsen voor volwassen mannen.

Ondanks het feit dat softbal een zeer kleine georganiseerde sport in Nederland is, is het sportspel erg populair in het bewegingsonderwijs. Het succesvol wegslaan van een bal gevolgd door een loopactie, en zonder dat je wordt uitgemaakt het thuishonk bereiken, is dan ook een ultieme kick.

Door:Gwen Weeldenburg en Bart Neutkens

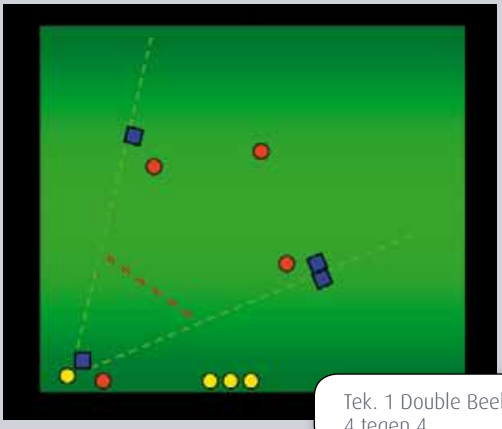
In het eerste artikel in LO3 hebben we onze visie op spelonderwijs uiteengezet. Deze visie is uitgangspunt geweest bij het ontwikkelen van een leerlijn binnen de categorie van de inblijf- en uitmaakspelen: *'van tikspelen naar softbal(vormen)'*. Tevens hebben we in dat artikel de eerste drie spelvormen van onze (spel)leerlijn beschreven. Als vervolg hierop, hebben we in LO4 de spelvormen vier tot en met acht de revue laten passeren. De tot nu toe beschreven spelvormen zijn uitermate geschikt voor een binnen én buitenaccommodatie. De volgende vormen geven een vervolg aan de eerder beschreven spelvormen, maar zijn ons inziens enkel geschikt voor een buitenaccommodatie. Na het beschrijven van de spelvormen geven we tot slot van deze artikelenserie opties aan hoe onderwijsleersituaties makkelijker en moeilijker (op maat) gemaakt kunnen worden. Als metafoor voor de mogelijke aanpassingen hebben we invulling gegeven aan de groene, blauwe, rode en zwarte skipistes.

9 Double Beeball XL, 4 tegen 4

- twee teams van vier spelers
- één team als 'lopers'/ één team als 'veldspelers/tikkers'
- één bal
- drie honken (met eventueel een dubbelhonk op één, wanneer er met 'branden' gespeeld gaat worden).

Opdracht

Sla de bal vanaf het statief het veld in en probeer minimaal het eerste honk te bereiken zonder dat je wordt getikt. Probeer daarna je weg te vervolgen naar het tweede honk en daarna naar het thuishonk (= één punt). De veldspelers proberen de bal zo snel mogelijk te verwerken en de loper uit te tikken. Word je als loper getikt dan ben je af (blokje om). De veldspelers stoppen het spel door een loper die op een honk staat te tikken met de bal ('stil tikken'). De loper is niet af, maar het spel wordt gestopt.

Tek. 1 Double Beeball XL, 4 tegen 4

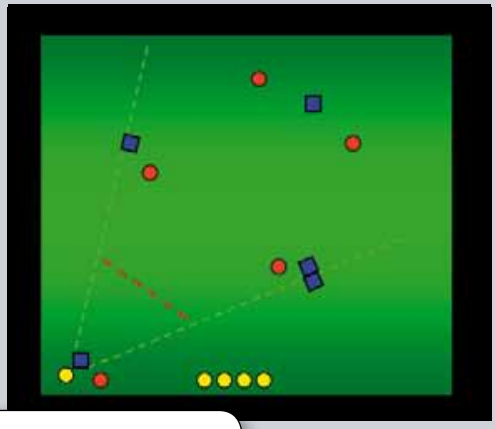
Spelprobleem/ Speluitdaging	Aanwezig
De bal in het spel brengen	☑
Lopen (door bedreigd gebied) en scoren	☑
In balbezit komen (time to contact)	☑
Bal verwerken en scoren voorkomen	☑

Pacman-leven

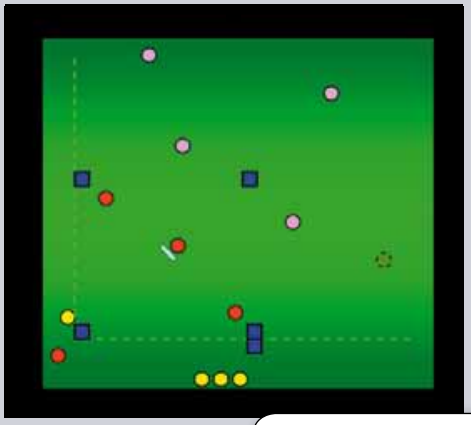
Waarom moet een speler die afgetikt is meteen naar de kant? Hoe meer lopers in het veld, hoe meer actie, hoe meer leermomenten voor de veldspelers (en lopers). Daarom spelen wij vaak met de speelregel dat iedere speler per slag-/werpbeurt één, of meer, pacman-leventjes heeft. Op het moment dat hij wordt uitgetikt telt dit wel mee als 'uitje', maar mag de speler zijn pacman-leven inzetten en weer starten op het honk waar hij vandaan kwam (in het geval van thuis naar eerste honk, mag hij starten op het eerste honk).

Contact:

g.weeldenburg@fontys.nl
b.neutkens@fontys.nl

Tek. 2 Triple Beeball, 5 tegen 5

Tek. 3 4 tegen 4 tegen 4 softbal

10 Triple Beeball, 5 tegen 5

Spelprobleem/ Speluitdaging	Aanwezig
De bal in het spel brengen	☑
Lopen (door bedreigd gebied) en scoren	☑
In balbezit komen (time to contact)	☑
Bal verwerken en scoren voorkomen	☑

- twee teams van vijf spelers
- één team als 'lopers'/ één team als 'veldspelers/tikkers'
- één bal
- vier honken (met eventueel een dubbelhonk op één, wanneer er met 'branden' gespeeld gaat worden).

Opdracht
Idem, maar nu bestaat het veld uit vier honken die in een smalle taartpunt gepositioneerd zijn. Door het veld smal te houden zijn de vijf veldspelers goed in staat om het veld te verdedigen. Ook hier kun je als docent mee 'spelen' om het spel moeilijker of makkelijker te maken. Bedenk dan wel goed voor welke partij (lopers of veldspelers/verdedigers) deze vereenvoudiging of verzwaring consequenties heeft.

Mochten hoge ballen over de veldspelers heen het probleem zijn en het spel daardoor niet meer speelbaar zijn, speel dan met de speelregel dat de geslagen bal in ieder geval binnen de honken moet stuiten.

11 4 tegen 4 tegen 4 softbal

- drie teams van vier spelers
- één team als 'lopers'/ één team 'veldspelers' binnenveld/ één team 'veldspelers' buitenveld
- één bal
- vier honken (met eventueel een dubbelhonk op één, wanneer er met 'branden' gespeeld gaat worden).

Opdracht
Idem, maar het veld is van een smalle taartpunt veranderd in een vierkant. Bij drie (of meer of minder) uit, of wanneer iedereen twee (of meer of minder) keer geslagen heeft wordt er gewisseld: van lopers naar velders-buitenveld naar velders-binnenveld naar lopers.

Op maat maken
Op pagina 34 is een aantal opties aangegeven om de onderwijsleerstof (spelvormen) op maat te maken. Er is hier gebruik gemaakt van de metafoor van de skipistes. ››

FOTO: HANS DIJKHOFF

Lopen door bedreigd gebied en scoren

Spelprobleem/ Speluitdaging	Aanwezig
De bal in het spel brengen	☑
Lopen (door bedreigd gebied) en scoren	☑
In balbezit komen (time to contact)	☑
Bal verwerken en scoren voorkomen	☑

☑ Op maat maken - Arrangement

Lopers – *lopen door bedreigd gebied*

G	Grote (loop)ruimte en veel en grote vrijplaatsen
B	Grote (loop)ruimte met kleine vrijplaatsen
R	Kleine ruimte met weinig en kleine vrijplaatsen
Z	Kleine ruimte en geen vrijplaatsen

Tikkers – *in balbezit komen en bal verwerken*

G	Klein veld, de bal wordt laag (rollend) vanaf één plek het veld in gebracht
B	Groter veld, de bal wordt laag (rollend) vanaf één plek het veld in gebracht
R	Groter veld, de bal wordt stuitend het veld in gebracht (van werpen naar slaan)
Z	Groter veld, de wijze waarop de bal het veld in wordt gebracht is vrij (laag, stuitend, hoog)

Tikkers – *scoren voorkomen*

G	Weinig tikkers (bijvoorbeeld twee) en net zoveel ballen (twee) voor de tikactie als tikkers
B	Meer tikkers (bijvoorbeeld drie) en minder ballen (twee) voor de tikactie
R	Meer tikkers (bijvoorbeeld vier) en één bal voor de tikactie
Z	Meer tikkers (bijvoorbeeld vier), één bal en een diagonaal (of lengte-, breedtelijn)

☑ Op maat maken – Uitvoeringswijze

Tikkers – *bal verwerken*

G	Grote foam-/trefballen (formaat volleybal)
B	Foam-/trefballen (formaat handbal)
R	Zachte softballen
Z	Harde softballen

Tikkers – *scoren voorkomen*

G	Tikken met de hand
B	Ieder een bal, aftikken in balbezit
R	Samen één bal, aftikken met de bal (bal moet gecontroleerd blijven)
Z	Samen één bal, aftikken met de bal. De bal mag niet over de diagonaal gelopen worden (dus overgooien)

Lopers – *bal in het veld brengen*

G	De bal wordt vanuit bepaald gebied het veld in gegooid
B	De bal wordt vanaf een statief het veld in geslagen
R	De bal wordt vanuit een toss het veld in geslagen
Z	De bal wordt vanuit een pitch het veld in geslagen

G	De bal het veld in slaan met een tennisracket
B	De bal het veld in slaan met een squashracket
R	De bal het veld in slaan met een lichte (b.v. foam) knuppel
Z	De bal het veld in slaan met een zwaardere (b.v. soft-/honkbal) knuppel

Lopers – *lopen door bedreigd gebied*

G	Maakt gebruik van meerdere grote vrijplaatsen
B	Maakt gebruik van meerdere kleine vrijplaatsen
R	Maakt gebruik van één vrijplaats
Z	Maakt geen gebruik van vrijplaatsen (en laat dat zien door een lintje)

☑ Op maat maken - Reguleringswijze

Score bijhouden en wisselen

G	Drie blokjes om, dan nieuwe tikkers door docent te bepalen
B	Drie blokjes om, dan nieuwe tikkers door leerlingen te bepalen
R	Punten bijhouden. Bij drie blokjes om wisselen door leerlingen. Ze houden zelf de score bij en reguleren het wisselen
Z	Captain per eiland aanwijzen. Drie blokjes om, punten doorgeven aan captain (punten van team bepalen), captain wijst nieuwe tikkers aan

Regels bepalen

G	Docent bepaalt alle spe(e)lregels
B	Docent bepaalt samen met de leerlingen de spe(e)lregels
R	De leerlingen bepalen met behulp van de docent de spe(e)lregels
Z	De leerlingen bepalen per speelveld volledig zelf de regels

Literatuur

Behets, D. (2011). *Didactiek van het bewegingsonderwijs*. Leuven: Acco.

Brouwer, B., Aldershof, A., Bax, H., Berkel, M. van., Dokkum, G. van., Mulder, M.J., e.a. (2011). *Human movement and sports in 2028: een blik in de toekomst van lichamelijke opvoeding/ bewegingsonderwijs en sport op school*. Enschede: SLO.

Bunker, D., & Thorpe, R. (1986). *Rethinking games teaching*. Loughborough: University of technology.

Griffin, L., & Butler, J. (2005). *Teaching games for understanding: theory, research and practise*. Stanningley: Human Kinetics.

Leysen, H. (2008). *What's in a game: speldidactische verkenningen*. Leuven: Acco.

Madou, B., Iserbyt, P., & Behets, D. (red.) (2007). *Lichamelijke opvoeding in een krachtige leeromgeving*. Leuven: Acco.

Gwen Weeldenburg en Bart Neutkens zijn docenten Bachelor of Sports & Education aan de Fontys Sporthogeschool

Dit artikel is met medewerking van onze spelcollega's Frank de Kok, Enrico Zondag en Michiel Ellenbroek tot stand gekomen. ◀

Frisbee het ultieme spel

Ted Beute
(2011) Jan Luiting Fonds, Zeist
ISBN 978-9072335-53-1

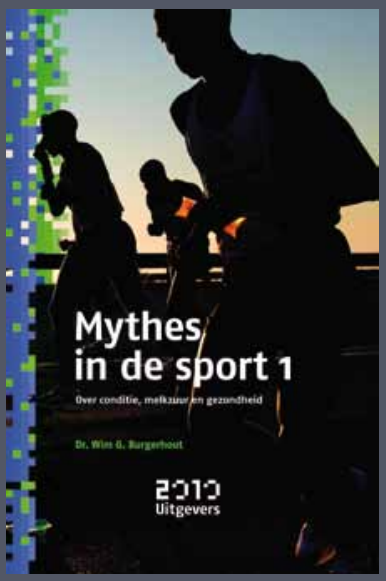

Het boek is een onderdeel van de sportimpulsreeks van het Jan Luiting Fonds. Deze reeks doet zijn naam eer aan door zeer goed leesbare boekjes op de markt te brengen voor docenten LO maar ook voor trainers van clubs en verenigingen. Daarmee wordt een impuls gegeven aan sport in het bewegingsonderwijs door het 'vertalen' van sportactiviteiten zodanig dat de sport toegankelijk wordt voor het onderwijs. Eigenlijk was de sportimpulsreeks zijn tijd vooruit. Nu is er veel aandacht voor het slaan van bruggen tussen sport en bewegingsonderwijs. We zien dit aan de combinatiefunctionarissen die tot taak hebben dit vorm te geven.
Ted Beute is een geslaagde bruggenbouwer. Zijn expertise op het gebied van frisbee als sport, en zijn ervaring als docent LO komen prima van pas bij het schrijven van dit boek. Het is geschreven door iemand met een onderwijshart en met kennis van zaken van de frisbeesport. Dat maakt het boek zeer rijk aan toepasbare ideeën voor bewegingsonderwijs.
Bovendien sluit Beute prima aan bij de kwaliteitsduidingen zoals beschreven in het *Basisdocument VO*. Daarmee is het boek zeer actueel. Docenten bewegingsonderwijs kunnen frisbee inzetten als voorbeeld van een doelspel. De fasering van het spel en de niveauduiding zijn door de auteur in zijn boek duidelijk uitgewerkt en direct toepasbaar in het onderwijs.
In het boek komt de ontstaansgeschiedenis en de ontwikkeling van deze jonge alternatieve sport aan de orde. Uitgangspunt is de wedstrijdvorm Ultimate frisbee, een doelspel van zeven tegen zeven waarbij de frisbee over een doellijn in een vak moet worden gespeeld. Het meest bijzondere is met betrekking tot 'bewegen en regelen' het aspect van 'zelfregulatie': er zijn geen scheidsrechters. Het spel wordt geregeerd door de 'Spirit of the Game' waarbij respect voor de tegenstander en de regels van het spel prominent aan de orde worden gesteld. Hoofdstuk 7 is geheel gewijd aan sportiviteit en fairplay. Hiermee is frisbee een voorbeeld voor alle andere spelsporten met het spelen zonder scheidrechter als ultiem kerndoel binnen 'bewegen en regelen'. Ultimate frisbee is niet alleen een uitdaging qua bewegingsvaardigheid maar ook in de regelvaardigheid van de deelnemers.
Er komen veel spelvormen aan bod om Ultimate frisbee te spelen, maar het boek is ook rijk aan technische en tactische tips en oefeningen met prima organisatorische raadgevingen. Naast aandacht voor Ultimate frisbee is er aandacht voor andere verschijningsvormen van frisbee. Andere teamsporten als 'Freestyle' (artistiek werpen), 'Double Disc Court' (een soort trefvlak spel) en 'Guts' (een goalkeeperspel). Maar frisbee kan ook als individuele sport beoefend worden in de vorm van Disc Golf (met een 'pole hole' als golfdoel), Discathon (werpen en hardlopen), Distance (afstand werpen), Accuracy (nauwkeurig doelwerpen), MTA (Maximum Time Aloft oftewel hoelang blijft de frisbee in de lucht) en TRC (Throw-Run-Catch: hoe ver kun je gooien en zelf weer opvangen).
Heel fijn is ook het advies dat wordt gegeven over het te gebruiken materiaal, adressen en literatuur voor wie meer willen en bijlagen met lesmateriaal met opdrachten voor sportdagen of voor observaties in lessen. Concreet en to the point.
Kortom het boek *Frisbee het ultieme spel* is een ultiem voorbeeld van bruggen slaan tussen sport en bewegingsonderwijs en een uitstekende impuls om frisbee op te nemen in het lesprogramma.

Maarten Massink

Mythes in de sport 1

Over conditie, melkzuur en gezondheid
dr. Wim G. Burgerhout
2010 uitgevers (2012)

Binnen de sportwereld zijn er vele waarheden. Elke sporter is wel bekend met waarheden van-horen-vertellen. Sporters zijn vasthoudend en niet snel van gedachte te krijgen. Dit geeft de mogelijkheid voor mythes om waarheid te worden voor menig sporter.
Dit boek weet een aantal van deze mythes op een goede onderbouwde manier en door middel van vrij recente wetenschappelijke inzichten te weerleggen en de lezer een vernieuwd inzicht te geven over de fenomenen conditie, melkzuur en gezondheid. Alleen al om deze reden is het een relevant stuk voor iedereen in de sportwereld.
De schrijfstijl is een toegankelijke voor alle geïnteresseerden in sport en de menselijke biologie en de schrijver weet op een eenvoudige wijze de complexe materie van biologische systemen in de sport uit te leggen, zodat de koppeling naar de mythes gemakkelijk gemaakt kan worden.
Het boek pretendeert studenten en professionals in de sport en gezondheidszorg aan het denken te zetten en dat doet het ook. Vooral de kritische blik die de schrijver hanteert is een leerzame voor deze doelgroep.

Joost Oomen

Welke richting gaan we op volgens de buitenwacht?

In het kader van ons 150-jarig bestaan hebben we ook aan organisaties waarmee we samenwerken gevraagd hoe ze aankijken tegen de KVLO en in welke richting de samenwerking zich dient te ontwikkelen. Denk hierbij aan ALO's en partijen als NISB en NOC*NSF. In dit artikel vind je de antwoorden.

Redactie: Hans Dijkhoff

Als je vragen stelt aan een organisatie dan is het maar de vraag wie namens die organisatie de antwoorden geeft. We zijn daarom erg blij met de mensen die dat hebben gedaan omdat die weten wat er in de diverse samenwerkingsverbanden gebeurt.

NOC*NSF

NOC*NSF en de KVLO zijn al jaren partners in het verbinden van sport en onderwijs. Dat uit zich in certificeren van sportactieve scholen, verkiezing sportiefste school, Mission Olympic, Nationale Sportweek enz. Ik heb de KVLO, met passie voor bewegen, zien meebewegen met de ontwikkelingen in het veld van sport en onderwijs. Aansprekend voorbeeld daarvan is zeker het nieuwe beroepscompetentieprofiel dat voor de leraar lichamelijke opvoeding ook kansen durft te zien al sportloopbaancoach en talentontwikkelaar. KVLO en NOC*NSF, een samenwerkingsrelatie die altijd zorgt voor veel extra energie. Een dikke proficiat met dit serieuze jubileum en op naar mooie nieuwe hoogtepunten in het verbinden van sport en onderwijs!

Gerda Op 't Veld

> Een samenwerkingsrelatie die altijd zorgt voor veel **extra energie**

VSG

In de loop der jaren heeft het beleid van de KVLO zich ontwikkeld. Waar het zich eerst uitsluitend en alleen richtte op het bewegende kind in het onderwijs, is de blik nu ook verruimd naar de wereld waarin de school staat.

Daardoor ontstaat er nu steeds meer samenwerkingsbereidheid en het besef dat bijvoorbeeld de combinatie van vakleerkrachten en buurtsportcoaches goede en vernieuwende mogelijkheden kan bieden.

VSG is het platform van gemeenten voor doorontwikkeling en positionering van sport en bewegen als bindend element in de samenleving. De expertise en inbreng van andere partijen is daarbij essentieel om zowel lokaal als landelijk het sport- en beweegbeleid op de agenda te houden. VSG maakt dan ook graag gebruik van de specifieke kennis van de KVLO op het gebied van bewegingsonderwijs. Zeker in een tijd van economische schaarste heb je elkaar simpelweg nodig. Naast de bezuinigingen, zullen ook demografische ontwikkelingen (vergrijzing, ontgroening en krimp) en ontwikkelingen in de sport zelf hun weerslag hebben op het bewegingsonderwijs. Het meedenken in creatieve oplossingen en de bereidheid om daarbij samen te werken met alle betrokken partijen, is van groot belang voor de kwaliteit van het bewegingsonderwijs. Net zoals gemeenten zal ook de KVLO meer samenhang met de sportwereld moeten zoeken. Daar gebeurt het!

Ronald Huijser

NISB

NISB feliciteert KVLO met haar 150-jarig bestaan! Honderdvijftig jaar is een hele tijd. Daarbij denk je aan hele oude man, aan een foto in zwart-wit of aan fin-de-siècle. Maar KVLO gaat met haar tijd mee en is springlevend. Het is mooi om te zien hoe KVLO inspeelt op maatschappelijke ontwikkelingen. En met de juiste insteek op de juiste plek aanwezig is. Opkomen voor het vak LO doet KVLO nog steeds. Daarnaast levert de organisatie een goede inhoudelijke bijdrage aan de versterking van sport- en beweegactiviteiten in en rond school. Ook richt KVLO haar blik meer en meer naar buiten. En houdt daarbij haar doelen goed voor ogen. Met de nieuwe koers waarin het kind nog meer centraal staat, laat KVLO zien om wie het draait in en om school. KVLO vernieuwt en is vernieuwend!

NISB en KVLO zijn beide organisaties in beweging. Tegelijkertijd zijn ook het onderwijs en de samenwerking tussen onderwijs, sport, cultuur en wijk in ontwikkeling en aan

verandering onderhevig. We vinden elkaar daarin en staan vaak achter dezelfde ideeën. Als het gaat om het met plezier in beweging brengen van kinderen en jongeren, om een breed en gevarieerd aanbod in en rond scholen of als het gaat om sterke professionals die een goede opleiding hebben gehad.
KVLO en NISB werken samen in veel projecten. We betrekken elkaar steeds meer bij elkaars activiteiten. In de toekomst kunnen KVLO en NISB elkaar daar nog meer in versterken. NISB kan als kennisinstituut bijdragen aan de doelen waar KVLO ook voor staat. Door elkaar nog eerder te vinden en te werken aan gezamenlijke doelen, elkaars kennis en netwerken zo goed mogelijk in te zetten en elkaar te blijven betrekken en uitdagen. Wij gaan voor nog 150 jaar KVLO!
Peter Barendse

MBO Raad / MBO Diensten

De keuze om het kind/de jongere centraal te stellen geeft een bredere kijk op het vakgebied. Dat heeft voor het mbo op 2 manieren directe consequenties. De eerste is de ondersteuning van de leraren in het mbo die bezig zijn om het aandachtsgebied Vitaal Burgerschap te herintroduceren en de tweede is het omarmen van de in het mbo opgeleide werker in de sport. Deze laatste heeft een steeds grotere rol in het aanbieden van bewegingsaanbod in en om de school. Deze erkenning maakt dat de KVLO er nu ook voor de mbo'er is en ook op dit onderwerp kennis en kunde in huis zal moeten halen.
Het open gesprek om het leren van goed bewegen een plek te geven in en om de school geeft veel hoop voor een goede verdere samenwerking. We zien de KVLO als kennisbron en uitwisselingsplaats voor alle aspecten die te maken hebben met het leren van bewegen als bijdrage aan een actieve leefstijl. De KVLO heeft een intermediairfunctie tussen school en leraar als belangenbehartiger én als vindplaats voor kennis.
De MBO Raad als brancheverenigingen van de mbo scholen is voornamelijk gericht op de bestuurders, de KVLO op de docenten, dat is een goede afbakening van doelgroep en laat zien dat we elkaar nodig hebben om de mbo branche goed te kunnen bedienen.
Jan Faber

De ALO's

Wij feliciteren de KVLO van harte met haar 150-jarig bestaan en constateren dat de beroepsorganisatie met haar nieuwe koers rijp is voor de toekomst! We onderschrijven de strategische keuze die de KVLO heeft gemaakt om het (bewegende) kind in en om de school centraal te stellen. Een optimale samenwerking tussen verschillende sport- en beweegprofessionals is daarbij cruciaal en zien we als een speerpunt voor de KVLO en onszelf.

Aan de ALO's stelden we de vraag in welke richting het beroep van docent LO zich gaat ontwikkelen. Uit het antwoord blijkt dat, net als bij de organisaties buiten het onderwijs, er een steeds grotere verbinding wordt gezien tussen binnen- en buitenschools.
De docent LO is en blijft een excellente lesgever die in een pedagogische context alle leerlingen het vak van lichamelijke opvoeding eigen maakt. Daarnaast zal de docent LO steeds meer buiten de muren van de gymnastiekzaal treden en een centrale rol vervullen om in en rond de school een optimale sport- en bewegingsomgeving te creëren met als doel alle kinderen te stimuleren een leven lang sportief actief te zijn. Samenwerking tussen buurt, sport en onderwijs is daarbij van groot belang. Ook zal er toenemende aandacht zijn voor (praktijkgericht) onderzoek om het vakgebied verder te vernieuwen en te ontwikkelen.
De zes ALO's van Nederland, vertegenwoordigd door:
ALO Den Haag (De Haagse Hogesschool): Emile van den Haak
ALO Amsterdam (Hogeschool van Amsterdam): Hans Mackaaij
ALO Groningen (Hanzehogeschool): Harold Hofenk
ALO Tilburg/Sittard (Fontys Sporthogeschool): Ronald Klomp
ALO Zwolle (Windesheim): Henk van der Palen
ALO Nijmegen (Hogeschool van Arnhem en Nijmegen): Gielion de Wit

Studiedagen en clinics rond *toernooien in 2012*

Mocht je in de vakantie toptalenten aan het werk willen zien en je gaat niet naar de Olympische Spelen dan heb je de mogelijk om in eigen land eventueel met je kinderen te gaan kijken naar een keur aan topsportevenementen.

Door: Aernout Dorpmans

Beachvolleybal

In Assen vindt van 17 tot en met 21 juli 2012 het Europees Kampioenschap U 23 jaar plaats op twee locaties in Assen.

Basketbal

Van 17 tot 26 augustus vindt in de Sporthallen Zuid in Amsterdam het WK U 17 voor meisjes plaats. Dit is het allereerste WK Jeugd waar een Nederlands team aan deelneemt.

Hockey

Tijdens het EK Hockey voor jongens en meisjes U 21 dat van 26 augustus tot 1 september in Den Bosch gehouden wordt, zal er op zondag 26 augustus een hockeyclinic gegeven worden waar ook jullie je voor kunt inschrijven.

Honkbal

Tijdens het EK Honkbal dat de 100-jarige KNBSB van 7 tot 18 september in Rotterdam, Haarlem en Utrecht organiseert, is er ook een clinic voor collega's. Datum en locatie moeten nog vastgesteld worden.

Golf

Tijden het KLM Open 2012 dat van 6 tot 9 september in Hilversum wordt georganiseerd, heeft de NGF voor KVLO-leden een aantal VIP-arrangementen beschikbaar gesteld. Voor vrijdag 8 en zaterdag 9 september hebben we een beperkt aantal kaarten. Via de website zullen we aangeven hoe je hiervoor in aanmerking kunt komen.

FOTO: HANS DIJKHOFF

Vooraankondiging studiedag 'Kennis in Beweging' te Eindhoven

Datum: vrijdag 26 oktober
Tijd: 14.30 uur - 21.00 uur.
Ter gelegenheid van de opening van de nieuwe locatie van de Fontys Sporthogeschool in Eindhoven en het 150-jarig bestaan van de KVLO wordt door deze partners in samenwerking met NLCoach deze dag georganiseerd. Het aanbod van workshops (theorie en praktijk) wordt interessant voor zowel een vakleerkracht bewegingsonderwijs als een coach om met elkaar en van elkaar te kunnen leren.

In *Lichamelijke Opvoeding* 6 en op de website *KVLO150jaar.nl* lees je meer.

Contact:

schoolsport@kvlo.nl

Werken aan kwaliteit bewegen en sport in onderbouw VO

Wat is de kwaliteit van het huidige bewegingsonderwijs? Wat kan eraan verbeterd worden? Welke middelen zouden docenten kunnen helpen bij het verbeteren van de kwaliteit van het vak? Werken aan kwaliteit Bewegen en Sport is een afstudeeronderzoek dat is uitgevoerd als afstudeeropdracht voor de opleiding Educational Science & Technology (onderwijskunde) aan de Universiteit Twente. Het onderzoek is uitgevoerd in opdracht van SLO en geeft antwoord op de actuele situatie van bewegen en sport in onderbouw VO, in het bijzonder het gebruik van het Basisdocument bewegingsonderwijs voor de onderbouw van het voortgezet onderwijs (Basisdocument VO) (Brouwer et al., 2007, 2012). In dit artikel staan de belangrijkste uitkomsten van het onderzoek.

Door: Linda Duteweerd

Over de kwaliteit van het vak bewegen en sport is nog maar weinig wetenschappelijk onderzoek gedaan, daarom is het moeilijk te zeggen wat de kwaliteit ervan is. Uit divers onderzoek blijkt dat de kwaliteit redelijk lijkt, maar dat er nog wel een aantal belangrijke verbeterpunten zijn. Zo is er geen volledige dekking van de kerndoelen en heeft deskundigheidsbevordering bij veel docenten bewegen en sport geen prioriteit (Stegeman, 2007; Timmers, 2007; Inspectie van het onderwijs 1999). Dat er geen brede dekking van de kerndoelen is, is zorgelijk. De kerndoelen geven immers aan wat leerlingen minimaal aangeboden zouden moeten krijgen. Toch lijkt het ook niet heel vreemd dat de kerndoelen niet gehaald worden; de kerndoelen zijn heel algemeen geformuleerd en geven daardoor weinig sturing. Bovendien zijn er voor het vak bewegen en sport geen vaste, op de kerndoelen gebaseerde onderwijsmethodes die docenten houvast kunnen geven bij het lesgeven, zoals deze er voor andere vakken wel zijn. Om docenten in de onderbouw van het voortgezet onderwijs (VO) toch ondersteuning te bieden, heeft SLO in 2007 het *Basisdocument VO* uitgebracht. Of het *Basisdocument VO* in de praktijk ook echt gebruikt wordt, of het docenten ondersteunt bij het verbeteren van de kwaliteit van het vak en wat SLO verder nog kan doen om docenten te ondersteunen was echter niet bekend. Het onderzoek geeft hier een antwoord op.

Hoofdvraag

Hoe kunnen docenten bewegen en sport in de onderbouw van het voortgezet onderwijs ondersteund worden in hun werk bij het verbeteren van de kwaliteit van het bewegingsonderwijs?

Contact:

lindaduteweerd@yahoo.com

Om deze vraag te kunnen beantwoorden zijn vier deelvragen opgesteld. Er zijn verschillende deelonderzoeken gehouden om de deelvragen te beantwoorden. In de volgende alinea's wordt per deelvraag beschreven wat de gebruikte methode is en wat de uitkomsten zijn.

Deelvraag 1

Op welke wijze wordt het Basisdocument VO op dit moment gebruikt in de vakwereld van het bewegingsonderwijs?

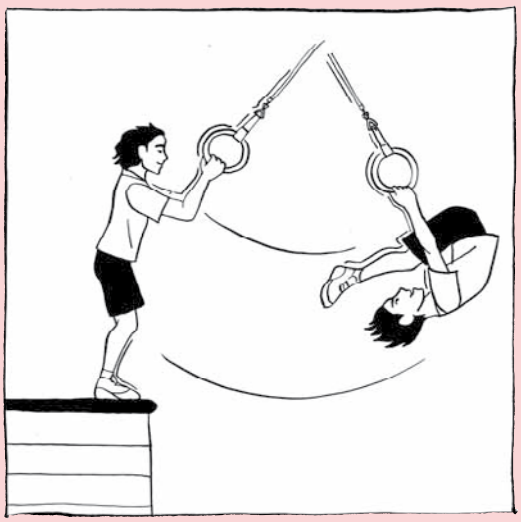
Om de eerste deelvraag te kunnen beantwoorden, is een vragenlijst van 60 vragen uitgezet onder een steekproef van alle voortgezet onderwijsscholen in Nederland met een onderbouwlocatie. Daarnaast zijn alle scholen die het *Basisdocument VO* via het Jan Luiting Fonds (JLF) hebben aangeschaft ook gevraagd om de vragenlijst in te vullen. In totaal hebben 111 scholen uit de steekproef de vragenlijst ingevuld (respons van ruim 30 procent). Ook hebben 64 scholen die het *Basisdocument VO* aangeschaft hebben bij het JLF de vragenlijst ingevuld (respons van ruim 21 procent).

Uit de resultaten van de steekproef is naar voren gekomen dat een derde van de scholen in het bezit is van het *Basisdocument VO*. Van alle scholen die het *Basisdocument VO* bezitten gebruikt 63 procent het boek ook daadwerkelijk (deze groep wordt de 'gebruikers' genoemd). De gebruikers gebruiken het vooral om het huidige onderwijs te verbeteren of te vernieuwen of om de werkzaamheden mee te legitimeren. In de toekomst willen scholen het boek meer gaan gebruiken om de leerresultaten van de leerlingen mee te beoordelen. De meeste gebruikers zijn overwegend positief over het boek. Zij vinden dat het boek een duidelijke structuur en opbouw heeft, dat er een goed beschreven basis voor het vak in staat, dat de deelnameniveaus concreet zijn beschreven en dat zij de verschillende aspecten ››

- **Vouwhangzwaaien vanaf een kast**

Arrangement
Ringen op voorhoofdhoogte.
Verlaagde kast als vertrekvlak.
Landingsmat.
2 Turnmatjes tegen de kast onder de zwaaibaan.
2 Leerlingen als hulpverleners bij landingsvlak.
Docent als hulpverlener bij vertrekvlak.

Opdracht
Ga voor op de kast staan, pak de ringen vast, zwaai je benen op en kom tot vouwhang. Zwaai rustig heen en weer. In de tweede voorzwaai zwaai je je benen terug en land je op de mat.

Fase	Basis	Vervolg	Gevorderd	Zorg
In de zwaai komen	Komt traag in de vouwhang Neemt een kleine zwaai mee	Springt in de vouwhang Neemt een ruimere zwaai mee	Springt schuin omhoog naar achteren in de vouwhang Neemt een ruime zwaai mee	Komt met veel hulp in de vouwhang Komt tot kleine zwaai
In de zwaai blijven	Blijft met moeite in balans	Blijft in balans	Onderhoudt de zwaai	Blijft niet in balans
Uit de zwaai komen	Laat de heupen zakken en komt op de mat	Zwaait af en landt op de mat, valt daarbij soms voorover of juist achterover	Zwaait met ruime boog af en laat daarbij de ringen los Landt in balans	Raakt uit de vouwhang

Figuur 1: Beschrijving van 'trapezezwaaien met koppeltje af' uit het *Basisdocument VO*

van bewegen die beschreven zijn (zoals bijvoorbeeld de regelende taken), goed vinden. Bovendien vindt bijna de helft van de gebruikers dat het gebruik bijdraagt aan een verbetering van de kwaliteit van het vak.

Daarnaast is in de vragenlijst gevraagd welke leerlijnen op de scholen worden aangeboden. Uit de steekproef is gebleken dat de leerlijnen werpen (atletiek), bewegen en muziek, balanceren (turnen), stoeispelen en trefspelen (zelfverdediging) op veel scholen maar deels aangeboden worden en in sommige gevallen zelfs helemaal niet. Daarnaast worden actuele activiteiten zoals golf, kanoën, mountainbiken nog maar weinig aangeboden op scholen. Actuele activiteiten die iets vaker aangeboden worden zijn klimmen, schaatsen/skeeleren en freerunnen. In het onderzoek wordt daarmee bevestigd dat er geen volledige dekking is van de leerlijnen die aan bod zouden moeten komen om de kerndoelen te halen.

Deelvraag 2

Op welke wijze wordt het Basisdocument VO op dit moment gebruikt op de ALO's?

Om een antwoord te krijgen op de tweede deelvraag, zijn de zes ALO-opleidingen in Nederland benaderd voor een telefonisch interview. Van de zes opleidingen hebben er vijf deelgenomen aan het onderzoek. De interviews zijn gehouden met docenten op de ALO's die bijvoorbeeld didactieklessen geven of studenten begeleiden die in het voortgezet onderwijs stagelopen. Uit de interviews is naar voren gekomen dat de helft van de ALO's het *Basisdocument VO* in ieder geval gebruikt in de opleiding. De meeste instituten zijn tevreden over het gebruik ervan. Zij geven aan dat het een duidelijke opbouw heeft en dat de niveaubeschrijvingen van de verschillende activiteiten concreet beschreven zijn. Daarnaast vinden zij de aandacht voor onder andere regelende taken goed, net als de digitale beelden bij het boek en de dvd 'Freerunning in het VO' als aanvulling daarop. Ook geven de meeste ALO's aan dat zij denken dat het *Basisdocument VO* docenten kan ondersteunen bij het verbeteren van de kwaliteit van het vak. De manier waarop de verschillende opleidingen het boek gebruiken verschilt wel. Sommige gebruiken het echt als basis voor het onderwijsprogramma, bij andere ALO's wordt het meer ter ondersteuning van de lessen gebruikt. De ALO's hebben tot slot aangegeven wat zij verbeterpunten vinden voor het document. Daarbij geven zij aan dat het niet volledig is en dat de digitale beelden en de dvd 'Freerunning in het VO' nog weinig bekend zijn in het werkveld.

Deelvraag 3

Worden de vier aspecten van kwaliteit voor bewegingsonderwijs (de vier sleutels uit het Basisdocument VO) in de praktijk gerealiseerd, uitgaande van de normverdeling zoals geschetst in het boek?

Niveau	Norm-verdeling	Bewegen verbeteren	Bewegen regelen	Gezond bewegen	Bewegen beleven
	%	(n= 127) %	(n= 93) %	(n= 55) %	(n= 116) %
Zorg	10	6	32	6	15
Basis	40	41	31	54	43
Vervolg	30	40	33	38	37
Gevorderd	20	13	3	2	5

Tabel 1: Niveauverdeling in de praktijk per sleutel

Om deelvraag drie te beantwoorden is een casestudy uitgevoerd waarin vier derdeklassen havo zijn geobserveerd. Er is gekeken naar het niveau waarop de leerlingen de activiteiten trapezezwaaien met koppeltje af en voetbal doen, dit zijn activiteiten die in het basisdocument zijn beschreven. De deelnameniveaus waarop leerlingen de activiteit kunnen uitvoeren zijn zorg, basis, vervolg en gevorderd (zie Figuur 1). Niveau basis is het minimale niveau waarop leerlingen deel zouden moeten kunnen nemen. Er is niet alleen gekeken naar het deelnameniveau van de activiteit op zich (de sleutel bewegen verbeteren) maar ook naar het deelnameniveau op het gebied van bewegen regelen (scheidsrechter zijn bijvoorbeeld), gezond bewegen (veilig en vitaal bewegen) en bewegen beleven (bereidheid tot leren). Dit zijn de vier sleutels waaruit het *Basisdocument VO* is opgebouwd; de vier belangrijkste aspecten voor leerlingen om te leren. Het boek heeft naast de niveaubeschrijvingen ook een normverdeling beschreven (zie Tabel 1) waarmee het aangeeft welke verdeling van de leerlingen verwacht mag worden. Het niveau van de leerlingen uit de casestudy is telkens vergeleken met de normverdeling, zie Tabel 1.

In de tabel is zien dat het niveau van de leerlingen voor bewegen verbeteren redelijk is, dat het niveau voor de sleutel bewegen regelen niet voldoende is en dat het niveau voor de sleutels gezond bewegen en bewegen beleven nog wel beter kan.Bij de sleutel bewegen regelen nemen er teveel leerlingen deel op niveau zorg en bijna geen leerlingen op niveau gevorderd. Het gewenste niveau van de leerlingen wordt hierdoor niet gehaald. Waardoor dit komt is niet onderzocht, maar er zijn wel aanwijzingen dat er nog maar weinig expliciete aandacht wordt besteed aan de andere sleutels dan bewegen verbeteren.

Deelvraag 4

Wat kan SLO doen om te helpen bij een verbetering van de kwaliteit van bewegingsonderwijs in de onderbouw van het VO?

De vierde en laatste deelvraag is beantwoord met behulp van de drie uitgevoerde onderzoeksdelen en is weergegeven in de vorm van aanbevelingen richting SLO. Uit de onderzoeken is gebleken dat de gebruikers van het *Basisdocument VO* erover tevreden zijn, maar wanneer het echt de kwaliteit van het vak bewegen en sport wil beïnvloeden, er meer gebruikers zullen moeten komen. Aan SLO wordt aanbevolen om meer gebruikers te realiseren, bijvoorbeeld door ondersteuning te bieden bij de implementatie van het document. Ook de ondersteunende tools, zoals de digitale referentiebeelden, zijn nog maar bij weinig mensen bekend. SLO zou hier ook meer bekendheid aan kunnen geven. Ook zou ze meerdere dvd's kunnen ontwikkelen, zoals zij voor freerunnen al gedaan heeft; deze dvd is erg goed ontvangen. Tot slot zou SLO naast het Basisdocument VO nog een ander boek uit kunnen brengen waarin een volledig overzicht wordt gegeven van mogelijke activiteiten. Uit het onderzoek is gebleken dat docenten daar behoefte aan hebben.

Antwoord hoofdvraag

Uit de resultaten van het onderzoek kan geconcludeerd worden dat scholen de leerlijnen volledieger moeten gaan aanbieden om de kerndoelen te realiseren en zo de kwaliteit van het vak bewegen en sport te kunnen verbeteren. Docenten kunnen hierbij ondersteund worden door het gebruik van het Basisdocument VO; veel docenten die het boek al gebruiken hebben in de vragenlijst aangegeven dat de kwaliteit van het vak verbeterd is door het gebruik ervan. Daarbij moeten docenten echter wel beter ondersteund worden wanneer zij het document willen implementeren. SLO heeft daar al enkele tools voor ontwikkeld, zoals digitale beelden en een dvd over freerunning, maar deze tools zijn nog bij weinig docenten bekend. Hierdoor worden de tools nog maar beperkt gebruikt. Ook zijn in het onderzoek aanwijzingen gevonden dat er nog maar weinig expliciete aandacht wordt besteed aan activiteiten die onder de sleutel bewegen regelen vallen waardoor het niveau van de leerlingen daarop achter blijft. Tot slot zijn er aanwijzingen gevonden dat de betere leerling nog te weinig wordt gestimuleerd om van vervolgniveau op gevorderd niveau te komen. Het Basisdocument VO en de ondersteunende tools bieden docenten ondersteuning hierbij doordat een referentiekader is geschetst waaraan zij hun eigen leerlingen kunnen spiegelen. Op basis van het onderzoek is de verwachting dat het Basisdocument VO, met de digitale beelden en ontwikkelde dvd's, docenten ondersteuning kan bieden om in het algemeen de kwaliteit van het vak te verbeteren.

Linda Duteweerd is vakleerkracht bewegingsonderwijs op sbo de Beyaert in Hengelo en daarnaast onderwijskundige.

Doe*de*360
een groot succes

In het kader van 150 jaar KVLO zijn vele plannen bedacht. Doede360 is er daar een van. De bedoeling was iets unieks neer te zetten waar leerlingen een grote rol in zouden spelen. Dat is gelukt. In dit artikel wat getallen op een rij.

Door Anna Kieftenburg en Hans Dijkhoff

Je komt met een groepje bij elkaar en gaat brainstormen over wat mogelijk is. Dan wordt een reclamebureau in de arm genomen die het idee gaat uitwerken. Het idee krijgt een naam en gaandeweg ook vorm. Laagdrempelig en niet te moeilijk om mee te doen zijn kernbegrippen. Een eigen website wordt gelanceerd: *doede360.nl*. Wekelijks vergadert een club mensen die de actie tot in details uitwerkt. Daar komt heel wat bij kijken. Zeker omdat je met veel partijen moet overleggen. Een iemand houdt daarbij het overzicht en dat is Karin Horsting, die speciaal voor deze klus is aangetrokken. Vergaderen gaat in hoog tempo en zeer to-the-point. Wekelijks zien we een enorme vooruitgang. Het goede doel is vanaf het begin in zicht, namelijk het Jeugdsportfonds. Tot 1 juli kan iedereen overigens nog een bijdrage storten via de site van het Jeugdsportfonds.

Resultaten

Wat zien we nu terug van al die inspanningen? Hieronder wat getallen.
Wereldrecord: 143.687 deelnemers die staan voor 1.436.870 sprongen van 360˚.
Totaal aantal bezoekers website: 75.424 bezoekers
Totaal aantal views Doede360 video: 648.533 views

Aantal inzendingen film-je-moves: Meer dan 80 video's van scholen, sportverenigingen, dansgroepen, docenten en enthousiaste jongeren die samen meer dan 60.000 views kregen.
Winnaar film-je-moves: ID Dance uit Nijmegen met 8809 views (door terugtrekking Copernicus met 15.767 views. Wegens de vakantie waren ze niet in staat om naar Arnhem te komen).

Sportlab uitzendingen
Het Klokhuis stond van 13 februari tot en met 26 april in het teken van sport en bewegen met Het Sportlab, speciaal voor de Doede360. De kijkcijfers variëren van 124.00 tot 286.000.

Doel

En waar deden we het ook weer allemaal voor? De KVLO is en blijft de vereniging die staat voor goed leren bewegen en die als geen ander jongeren leert bewegen en in beweging zet. Wij wilden in het kader van 150 jaar met deze campagne aan heel Nederland nog eens het belang van goed leren bewegen laten zien met enthousiaste jongeren waar het plezier in bewegen vanaf spat!

De partners NOC*NSF en NTR/Klokhuis, evenals de deelnemers danken we bij deze nog maar eens hartelijk, want mede door hen is dit een succes geworden.
Op deze pagina's een foto-impressie van de verschillende initiatieven rond Doede360. ❮▮

Contact:

redactie@kvlo.nl

FOTO: HANS DIJKHOFF

150 jaar KVLO. Om mijn leeftijd niet te verraden ga ik niet vertellen hoe lang ik al lid ben van de KVLO maar ik kan u garanderen dat het waarschijnlijk meer is dan het gemiddelde aantal jaren lidmaatschap van de huidige leden. Ik vind het aandoenlijk alle aandacht die de KVLO in 2012 besteedt aan haar jubileum. In het vakblad lees ik er regelmatig over, in NLCoach heeft een hele artikelserie gestaan en bij alle sportieve evenementen zie ik dit jaar meer dan anders de KVLO in beeld. Ik heb met mijn leerlingen onlangs nog meegedaan aan de Doede360. Fantastisch initiatief, de hele school in beweging! En studiedagen staan ook allemaal in het teken van 150 jaar KVLO. Jammer dat we van het schoolbestuur steeds minder mogelijkheden krijgen studiedagen te bezoeken. Ik zou namelijk graag eens een keer een kijkje nemen op 'die zesde ALO van Nederland' waar in juni de landelijke VO-studiedag dit jaar plaatsvindt. Maar ja, budget en de les die door moet gaan: eens per twee jaar kan ik nog naar de landelijke studiedag. Misschien moeten ze die toch een keer op zaterdag organiseren. Daarmee kunnen we gelijk laten zien dat we 'echt wel hard willen werken' en zelfs onze vrije dagen er voor op willen geven om ons bij te laten scholen. En natuurlijk tegelijkertijd ook lekker bij te kletsen met collega's van andere scholen want een studiedag is ook altijd een soort van reünie.

Nog eens
150 jaar KVLO

Jaren lidmaatschap van de KVLO, wat heeft mij dat eigenlijk gebracht? In ieder geval De Groene die elke maand door de bus komt. En natuurlijk de verzekering. Gelukkig heb ik daar zelf nooit van gebruik hoeven maken maar ik ken de verhalen. En jij waarschijnlijk ook. Maar wat de vereniging volgens mij ons allen heeft gebracht is zichtbaarheid in de samenleving en in de politiek. Als LO'ers hebben we altijd sterk het gevoel om meer dan andere vakken ons zelf te moeten verantwoorden. Onlangs nog las ik weer een hele discussie op Sportknowhow waar een aantal wetenschappers stevige kritiek op elkaar aan het geven waren. De kern van de discussie was of gymles nu wel of niet leidt tot betere schoolprestaties en of dit gebruikt moet worden als verantwoording voor ons vak. Zover als ik het heb begrepen (ben ook maar een gymjuf) zijn de wetenschappers het nog steeds niet met elkaar eens. De discussie die nu wordt gevoerd over het bestaansrecht van ons vak is er echter al zo lang als dat ik voor de klas sta. Misschien wel eens met een ander onderwerp (gezondheid, integratie) maar de kern blijft hetzelfde: er worden eigenlijk altijd externe motieven aangehaald voor ons vak terwijl de intrinsieke waarde achterwege blijft. De lol en het plezier dat kinderen en ook volwassenen beleven aan bewegen is zo groot, ik ervaar dat elke dag. Is dat niet voldoende als bestaansrecht voor ons vak? Volgens mij wel. En uit enquêtes blijkt steeds maar weer dat leerlingen gym het meest waarderen op school. Ik maak me dan ook niet zo'n zorgen dat over 150 jaar de KVLO haar 300-jarig jubileum viert. Want wie kan mij een leukere 'zinloze activiteit' noemen dan bewegen en sport dat toch zo zinvol is om te doen? Het is niet alleen goed om de leerlingen te laten bewegen; we laten ze ook goed bewegen. We brengen ze de fijne kneepjes bij hoe een goede salto te maken, hoe je kunt uitzoeken welke sport het best bij je past, wanneer je de bal tactisch goed kunt afspelen, hoe je een toernooi in elkaar zet, hoe je een spel begeleidt, hoe je bij elkaar kunt hulpverlenen, hoe je met elkaar omgaat….waardoor het plezier alleen maar toeneemt! En ja al die 'bijwerkingen' nemen we dan maar op de koop toe.

Nou KVLO ik wens jullie veel plezier met het werk dat je doet. Voor mij als lid voelt dat goed. (Tjee en dat rijmt ook nog.)

Mery Graal

vooraankondiging

Landelijke studiedag basisonderwijs

7 november 2012 (6)

Woensdag 7 november 2012
van 10.00 – 17.00 uur
ALO Amsterdam

De **puntenwaardering** voor de **KVLO-Registratie** staat bij de **studiedagen** op deze scholingspagina's **tussen haakjes** vermeld.

Thema: 'Zweten en Meten'

Als LO-docent kijken wij goed naar bewegen, maar leggen we wat we zien wel goed vast? Hoe kunnen we ervoor zorgen dat elk kind zich tijdens onze lessen op de juiste wijze ontwikkelt en vorderingen maakt? Is dat eigenlijk te meten? Hoe zouden we dat in de toekomst (willen) doen?

Kom 'Zweten en Meten' tijdens de landelijke studiedag op woensdag 7 november 2012. Laat je inspireren tijdens praktische én theoretische workshops. Maak kennis met nieuwe ontwikkelingen en laat je informeren over **bewegen en onderzoek,** leerlingvolgsysteem, vakwerkplan en didactische aanpak. Samen 'Zweten en Meten' om uiteindelijk vakbekwamer om te gaan met dit prachtige leervak.

Vooraankondiging studiedag 'Kennis in Beweging' te Eindhoven

Datum: vrijdag 26 oktober
Tijd: 14.30 uur - 21.00 uur.
Ter gelegenheid van de opening van de nieuwe locatie van de Fontys Sporthogeschool in Eindhoven en het 150-jarig bestaan van de KVLO wordt door deze partners in samenwerking met NLCoach deze dag georganiseerd. Er wordt gezorgd voor een aanbod van workshops (theorie en praktijk) die interessant zijn voor zowel een vakleerkracht bewegingsonderwijs als een coach om met elkaar en van elkaar te kunnen leren.

Scholingen van afdelingen en opleidingsorganisaties

Bijscholingsdag golf 19 september op Papendal: vooraankondiging
Op 19 september 2011 organiseert de NGF in samenwerking met de KVLO voor de twaalfde keer een Landelijke Bijscholingsdag Schoolgolf op het Nationaal Sportcentrum Papendal.
Deze dag is bedoeld voor alle collega's die iets met golf op school (willen) doen. Er zal een apart programma worden aangeboden aan de collega's die al eerder ervaring hebben opgedaan met golf en/of de applicatiecursus hebben gevolgd en de collega's die nog geen/weinig ervaring hebben met golf op school. Iedereen krijgt een aantal clinics aangeboden, die vooral gericht zijn op schoolgolf. Daarnaast spelen alle deelnemers nog een wedstrijdje, waarbij er onderscheid wordt gemaakt tussen beginners en gevorderden. Nadere details omtrent het programma en de inschrijving volgen later.

Op de webkalender vind je nog meer interessante scholingen en evenementen van de diverse afdelingen en opleidingsorganisaties.

Digitaal KVLO-portfolio

Meer dan 1200 KVLO-leden zijn lid van het Initiële Register en waarschijnlijk hebben velen voldoende punten gehaald voor toelating in het Beroepsregister. Je kunt via de site *www.kvloregistratie.nl,* middels de pagina **meedoen,** gebruik maken van het stappenplan. Tevens is er op deze site veel informatie over het Register en het portfolio te vinden. Vragen met betrekking tot de registratie kunnen gemaild worden naar *registratie@kvlo.nl*.

Reageren op vakblad-artikelen? Twitter @KVLOnL

Met de mobiele scan van bijgevoegde code kun je rechtstreeks naar scholingspagina van de kvlo. *kvloscholing.nl*

Uitgebreide informatie over alle scholingen/evenementen? Zie de kalender op www.kvlo.nl

Inschrijving of een verwijzing daarvoor via www.kvloscholing.nl

Contact:

registratie@kvlo.nl of astrid.vanderlinden@kvlo.nl

(KV)LO-NIEUWS

Canon gelanceerd

Met de redactie hebben wij de afgelopen maanden heel hard gewerkt om zoveel mogelijk vensters geredigeerd op de website te krijgen. Op 24 mei is bij de jubileumbijeenkomst van de KVLO de site gelanceerd. Het is helaas nog niet zo ver dat alle vensters ook al te raadplegen zijn. De redactie is blij met het resultaat tot nu toe en zal in de komende maanden het werk afmaken door ook de laatste vensters in te voeren. Jullie kunnen het voorlopig resultaat bekijken onder het webadres www.canonlo.nl. Naast de nog niet geredigeerde vensters zijn we nog bezig met afbeeldingen en met de biografieën. Gelukkig is het geen boek. Op de website zijn aanvullingen nog mogelijk.

HARDLOPEN VOOR TODOS

Todos is een stichting die zich inzet voor jongeren wereldwijd, specifiek voor jongeren in achtergestelde gebieden. Todos geeft jongeren de kans om zich optimaal te ontwikkelen en hun talenten te ontplooien, ongeacht geslacht, ras, taal, religie, sociale of economische positie. Met de inzet van sport & art stimuleert Todos bij het eigen maken van life skills (basisvaardigheden) en jeugdleiderschap. Om geld in te zamelen organiseert Todos op zondag 8 juli de Heldenrace. Ren 6 km door het Amsterdamse bos en haal vóór 8 juli tenminste € 300,- sponsorgeld op voor de projecten van Todos. Ben ook een held! Schrijf je in op *hardlopen@todos.nl.*

Ontmoetingsdag HAN

Op dinsdag 12 juni 2012 organiseert 'HAN Sport en Bewegen' op Papendal een middag voor relaties, partners en de afstudeerders van haar opleidingen. Op deze dag zetten zij de deuren voor je open. We presenteren hun nieuwste projecten en onderzoeksresultaten. En ze gaan met je in gesprek over de laatste ontwikkelingen binnen de 'sport en bewegen'-wereld en de voor jou relevante thema's. Je hebt volop mogelijkheid om te netwerken met andere sportorganisaties, studenten en alumni. Dit alles met gasten als Jacco Eltingh en Marcel Rözer. Info: astrid.hoor@han.nl

DVD GOOD PRACTICE LO2

Bij SLO, nationaal experticecentrum leerplanontwikkeling, is onlangs de dvd Goodpractice LO2 verschenen. Op deze dvd staan drie voorbeelden van hoe scholen invulling hebben gegeven aan het examenvak LO2 op het vmbo. De dvd geeft informatie over mogelijke leerinhouden, leeractiviteiten en leermiddelen in LO2-vmbo. De beelden worden ondersteund door diverse interviews met docenten LO en leerlingen:

- LO2 op Het Erasmus in Almelo: een LO2-programma met o.a. studieloopbaan van sportklas tot vervolgopleiding, bijdrage aan het circusproject, EHBSO, leren lesgeven en LO2-stage
- video feedback op KSE in Etten-Leur: video feedback tijdens LO2-lessen en een vervolgopdracht bewegingsanalyse
- boksen op het Adelbert College in Wassenaar: leerlijn trefboksen in 3-vmbo en 4-vmbo

De dvd is te bestellen op *slo.nl*

PROJECT BEOORDEELT GROOT AANTAL SPORT- EN BEWEEGINTERVENTIES

Gemeenten, instellingen en bedrijven die een aanpak zoeken om mensen meer te laten sporten of bewegen, kunnen kiezen uit een veelkleurig palet aan interventies. Dat is verheugend, maar ook lastig. Want op welke manier kun je interventies met elkaar vergelijken? En hoe kun je iets te weten komen over de kwaliteit van de interventie? Het project Effectief Actief, uitgevoerd door het Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen (NISB), wil deze vragen beantwoorden. Het project erkent de kwaliteit van interventies door middel van een landelijke beoordelingssystematiek en etaleert ze vervolgens in een online overzicht. Voor meer informatie over Effectief Actief: *www.effectiefactief.nl.*

PASSEND ONDERWIJS

Zoals jullie weten gaat de geplande bezuiniging van € 300 miljoen op passend onderwijs niet door. Dit is het gevolg van het akkoord dat VVD, CDA, D66, GroenLinks en ChristenUnie hebben gesloten om de overheidsfinanciën op orde te brengen. Hoe het verdergaat kun je lezen op de site *rijksoverheid.nl* en dan klik je passend onderwijs aan.

Redactie: Hans Dijkhoff

Wintersport met school!

verzorgde groepsreizen naar alle wintersportlanden
van eenvoudig tot luxe
wintersport als werkwerk (het gehele jaar mogelijk)
vrijplaatsen voor de begeleiding
aandacht voor al uw wensen
BEL VANDAAG NOG VOOR EEN VOORSTEL OP MAAT:

0341 -460812
of mail naar hans@G2-reizen.nl

G2 steden winter events
G2-groepsreizen.nl

klimwanden / onderhoud & inspectie / klimgrepen
Speciaal assortiment voor scholen

WWW.ENTRE-PRISES.NL

- ✓ materiaalhuurservice
- ✓ persoonlijke ondersteuning
- ✓ vrijplaatsen voor begeleiders
- ✓ Lid SGR
- ✓ scherpe prijs/directe inkoop
- ✓ vrijblijvende optie
- ✓ keurmerk touringcars
- ✓ wintersportspecialist

GREVINK reizen
wintersportreizen voor groepen!
Mecklenburglaan 12
3843 BP Harderwijk
Lid Stichting Garantiefonds reisgelden

Vraag uw offerte aan:
www.grevink.nl
bel 0341-460180
info@grevink.nl

FIZZ reclame + communicatie

CAMPAGNES + HUISSTIJLEN + LOGO'S
WEBSITES + ADVIES + CONCEPTEN
GOOGLE OPTIMALISATIE + MAGAZINES
BROCHURES EN MEER ....

Stationsweg 44a + 7941 HE Meppel + T 0522 24 61 62
F 0522 24 64 62 + info@fizzworld.nl + www.fizzworld.nl

Windesheim

Bij- en nascholing Bewegen en Sport

Als professional op het gebied van bewegingsonderwijs kunt u bij Windesheim kiezen uit een ruim aanbod van bij- en nascholingscursussen. Een van die cursussen is Motorische Remedial Teaching (MRT).

MRT basiscursus en verdiepingscursus

De basiscursus richt zich op het omgaan met verschillen tussen leerlingen en het bieden van speciale leerlingenzorg in het bewegingsonderwijs. Aansluitend biedt de cursus ondersteuning in het opzetten en/of uitbouwen van MRT binnen uw eigen school. In de verdiepingscursus worden onderwerpen als motorisch leren, leerlingvolgsystemen en passend bewegingsonderwijs verder uitgewerkt. Daarnaast begeleiden wij u bij het uitvoeren van een praktijkonderzoek naar keuze.

Nieuwsgierig naar ons aanbod?

Kijk voor alle bij- en nascholingscursussen en meer informatie op onze website: www.windesheim.nl onder het interessegebied Bewegen en Sport.

www.rocks-n-rivers.nl / www.snowbreaks.nl

TRENOMAT SCHEIDINGSWANDEN

- Geluidsreductie en geluidsabsorptie in alle zaaldelen door akoestisch wandmateriaal!
- Ook voor renovatie en verbeteren van de akoestiek in bestaande accommodaties!

TRENOMAT
DE GRAAF EN VAN STIJN BV

De Graaf en van Stijn BV
Postbus 32
2420 AA Nieuwkoop
Tel: (0172) 57 97 20
Fax: (0172) 57 26 70
www.trenomat.nl
info@trenomat.nl

Al 40 jaar gespecialiseerd in nieuwbouw & onderhoud

Survival sportdag
Schoolkamp
Werkweek

Alles in één keer geregeld!

Ga naar Heino.nl/kvlo & WIN gratis kaarten

HEINO Summercamp

voor infomateriaal bel of mail:
Summercamp Heino
post@heino.nl - 0572 393 049